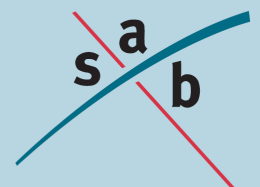

Aanvulling planMER

Bestemmingsplan Buitengebied

Gemeente Borne

Datum: 3 juni 2015
Projectnummer: 120224.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
2	Natura 2000-gebieden - stikstof	4
2.1	Wetgeving en beleid	4
2.2	MER bij het voorontwerpbestemmingsplan	4
2.3	Reactie op door Commissie gesignaleerde tekortkomingen	5
2.4	Regeling ontwerpbestemmingsplan	7
3	Flora en fauna	9
3.1	Referentiesituatie	9
3.2	Beschrijving wijze van onderzoek	12
3.3	Effecten voornemen	12
3.4	Effecten alternatief	15
3.5	Conclusie effectbeoordeling	15
3.7	Mitigerende maatregelen	16
4	EHS	19
4.1	Referentiesituatie	19
4.2	Beschrijving wijze van onderzoek	20
4.3	Effecten voornemen	20
4.4	Effecten alternatief	21
4.5	Conclusie effectbeoordeling	21
5	Beschermde Natuurmonumenten	22
5.1	Inleiding	22
5.2	Wetgeving en beleid	23
5.3	Beschrijving wijze van onderzoek	24
5.4	Referentiesituatie	25
5.1	Effecten voornemen	26
5.2	Effecten alternatief	28
5.3	Conclusie effectbeoordeling	28
5.4	Mitigerende maatregelen	28
6	Geurhinder	29
6.1	Inleiding	29
6.2	Wetgeving en beleid	29
6.3	Beschrijving wijze van onderzoek	29
6.4	Referentiesituatie	31
6.5	Effecten voornemen	31

6.6	Effecten alternatief	32
6.7	Conclusie effectbeoordeling	33
6.8	Mitigerende maatregelen	33

7	Conclusie	34
----------	------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1	Advies Commissie voor de m.e.r.
Bijlage 2	Leefgebieden aandachtsoorten Overijssel
Bijlage 3	Broedperioden vogels

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Borne heeft het voornemen een nieuw bestemmingsplan vast te stellen voor haar buitengebied. Aangezien het in het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt om m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten te ondernemen en omdat -vanwege de mogelijke negatieve gevolgen van dit bestemmingsplan voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden- voor dit bestemmingsplan een passende beoordeling moet worden opgesteld, is een plan-m.e.r. doorlopen. De uitkomsten van deze plan-m.e.r. zijn vastgelegd in het planMER Bestemmingsplan Buitengebied Borne d.d. 18 juni 2014.

Ten tijde van de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan is het planMER tevens ter advisering aan de Commissie voor de m.e.r. (hierna: Commissie) voorgelegd. De Commissie heeft op 26 september 2014 advies uitgebracht over het opgestelde planMER (rapportnummer 2967-19). Het advies is als bijlage 1 bij deze aanvulling gevoegd.

De Commissie stelt in haar advies dat het ter toetsing voorgelegde MER op een aantal essentiële punten tekortkomingen bevat. De Commissie adviseert om een aanvulling op het MER op te stellen voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen. De tekortkomingen zien op de navolgende punten:

- de mitigerende maatregelen waarmee volgens het MER een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen ontbreken;
- de aanwezigheid van en mogelijke gevolgen voor beschermde soorten ontbreken;
- de mogelijke gevolgen voor de EHS en Beschermde natuurmonumenten zijn niet beschreven;
- de mogelijke toename van geurhinder is niet in beeld gebracht.

In voorliggend rapport wordt de aanvullende onderzoeken op het MER beschreven. Daarbij is rekening gehouden met de aanpassingen die in het ontwerpbestemmingsplan zullen worden doorgevoerd.

1.2 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de effecten op Natura 2000-gebieden, waarbij wordt ingezoomd op de effecten vanwege een mogelijke toename van de stikstofdepositie. In hoofdstuk 3 wordt het uitgevoerde onderzoek naar de effecten op flora en fauna beschreven. In hoofdstuk 4 en 5 komen de effecten op de EHS en beschermde natuurmomenten aan bod en tot slot wordt in hoofdstuk 5 aandacht besteed aan het aspect geur. Het rapport wordt in hoofdstuk 6 afgesloten met een conclusie.

2 Natura 2000-gebieden - stikstof

2.1 Wetgeving en beleid

Op grond van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) moet bij de vaststelling van een plan rekening worden gehouden met de gevolgen die het plan, waaronder een bestemmingsplan, kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in en in de nabijheid van het plangebied. Een bestemmingsplan met mogelijk significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied kan slechts worden vastgesteld, indien de gemeenteraad zich op grond van een passende beoordeling ervan heeft verzekerd, dat door uitvoering van het bestemmingsplan de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende Natura 2000-gebied niet worden aangetast. Dit is verankerd in artikel 19g Nbw 1998.

Bij veehouderijen komt stikstof in de vorm van ammoniak vrij. Ammoniak leidt tot vermisting en verzuring. Door verzuring verdwijnen planten die hiervoor gevoelig zijn en vermisting leidt tot een sterke groei/vermeerdering van bepaalde plantensoorten ten koste van andere soorten. Er ontstaat hierdoor een homogene vegetatiestructuur: algemeen voorkomende soorten komen steeds vaker voor, terwijl zeldzame soorten verdwijnen. Dit is, naast het verlies van habitattypen, schadelijk voor in een gebied voorkomende diersoorten die afhankelijk zijn van de meer zeldzame soorten.

In de Natura 2000-gebieden die gelegen zijn binnen het invloedsgebied van het plangebied van het bestemmingsplan voor het buitengebied van Borne komen zogenaamde voor stikstofgevoelige habitattypen voor (habitattypen die gevoelig zijn voor vermisting/verzuring) waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden. Voor deze voor stikstof gevoelige habitattypen is een kritische depositiewaarde (hierna: kdw) bepaald. Deze kdw is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van de habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van stikstofdepositie. Het blijkt dat de achtergronddepositie (de stikstof die aanwezig is in de lucht) hoger is dan deze kdw. Dit betekent dat er reeds sprake is van een overbelaste situatie en derhalve het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen onder druk staat. Een verdere toename van de stikstofdepositie leidt tot een significante aantasting en dient dus voorkomen te worden.

Uit de jurisprudentie blijkt dat de referentiesituatie ten opzichte waarvan getoetst moet worden of er sprake is van de stikstofdepositie de huidige, feitelijke, legale situatie is. Dit betreft voor veehouderijen het daadwerkelijk aantal dieren dat gehouden wordt (incl. diersoort en stalsysteem) en dus niet het aantal dieren dat mag worden gehouden op grond van een vergunning.

2.2 MER bij het voorontwerpbestemmingsplan

In het MER en de passende beoordeling, die zijn opgesteld in het kader van het voorontwerpbestemmingsplan, (hierna kortweg aangeduid als: MER) is onderzocht wat de toename is van de stikstofdepositie bij de maximalisatie van het voorontwerpbestemmingsplan zonder dat daarin een beperkende regeling voor stikstof is opgenomen. Uit de daartoe uitgevoerde berekeningen blijkt dat een dergelijke regeling tot een enorme

toename van de stikstofdepositie leidt, om welke reden het alternatief gericht was op het komen tot een regeling waarbij de stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet verder wordt verhoogd ten opzichte van de referentiesituatie. Met dit uitgangspunt is tot het volgende alternatief gekomen:

- er wordt een zoneringsaangebracht met betrekking tot de omvang van bouwvlakken. In de landschapstypen 'maten- en flierenlandschap' en 'essenlandschap' wordt slechts uitbreiding van het bouwvlak toegestaan tot maximaal 1 hectare via een wijzigingsbevoegdheid;
- bij akkerbouwbedrijven en productie- en gebruikgerichte paardenhouderijen wordt een omschakeling naar een (andere vorm van) veehouderij uitgesloten;
- uitsluitend grondgebonden melkveehouderij wordt toegestaan. Onder een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt verstaan een bedrijf dat functioneel van - hoofdzakelijk zelfstandig in eigendom zijnde, gehuurde of gepachte - grond, als productiefactor afhankelijk is voor het houden van dieren, de teelt van (voeder)gewassen of de weidegang van vee. De oppervlakte aanwezige weidegrond binnen het plangebied wordt hiermee bepalend voor het aantal dieren dat binnen de gemeente kan worden gehouden;
- nieuwe etagegestallen zijn uitgesloten.

Uit de voor dit alternatief uitgevoerde berekeningen blijkt dat er nog steeds sprake is van een toename van de stikstofdepositie. Om die reden zijn de volgende mitigerende maatregelen beschreven:

- het toepassen van BBT⁺⁺-maatregelen (best beschikbare technieken met bovenwettelijke norm);
- de toename van de stikstofemissie per bedrijf beperken.

Deze laatste maatregel is de basis geweest voor de regeling die is opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan, waarin de bestaande emissie per bedrijf is vastgelegd. Onder bestaande emissie wordt de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan vergunde dan wel gemelde emissie verstaan. Middels een afwijkingsbevoegdheid is het mogelijk om bij omgevingsvergunning een toename van de stikstofemissie toe te staan onder de voorwaarde dat er sprake is van externe saldering dan wel wanneer dat mogelijk is op grond van de Programmatische Aanpak Stikstof.

2.3 Reactie op door Commissie gesignaleerde tekortkomingen

De Commissie gaat in haar advies met name in op de inzet van de best beschikbare technieken. Aangegeven wordt dat onduidelijk is welke best beschikbare technieken worden bedoeld, hoe effectief de technieken zijn en of daarmee bij maximale benutting van de planmogelijkheden toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen. Omdat daardoor onduidelijk is hoe een toename op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden wordt voorkomen, ontbreekt volgens de Commissie in het MER mogelijk een uitvoerbaar alternatief.

Ten aanzien van de in het voorontwerpbestemmingsplan opgenomen regeling stelt de Commissie dat deze regeling tot een toename van de ammoniakemissie leidt ten opzichte van de huidige feitelijke situatie.

BBT⁺⁺

Het doorrekenen van de maximalisatie en het alternatief met de bouwvlakken ingevuld met stallen die voorzien zijn van BBT⁺⁺ maatregelen, zou als uitkomst kunnen hebben dat er in dat geval geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie. Uit de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) van 5 november 2014 blijkt echter dat dergelijke maatregelen dan voorgeschreven moeten worden in het bestemmingsplan. Dit houdt in dat, wanneer de uitkomsten van de berekeningen positief zijn, een regeling in het bestemmingsplan moet worden opgenomen dat ook bestaande stallen vervangen moeten worden. Een dergelijke regeling is niet uitvoerbaar, om welke reden van een verdere uitwerking zoals door de Commissie wordt voorgesteld wordt afgezien.

Verdere beperking van de ammoniakdepositie

Omdat het opvullen van de vergunde c.q. gemelde ruimte ten opzichte van hetgeen feitelijk aanwezig is, volgens de Commissie tot een toename van de ammoniakemissie kan leiden is een jurisprudentieonderzoek uitgevoerd om te komen tot een andere regeling.

Tynaarlo¹

In het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Tynaarlo, waarover de Afdeling op 29 oktober 2014 uitspraak heeft gedaan, was de volgende bepaling opgenomen: “*de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf*”. Uit deze planregels volgt dat het plan bij recht uitbreiding van de bebouwing bij een agrarisch bedrijf toestaat onder voorwaarde dat de uitbreiding niet gepaard gaat met een toename van de ammoniakemissie van het bedrijf. De Afdeling oordeelt dat gelet hierop de in het plan bij recht toegestane uitbreiding van agrarische bebouwing niet tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden leidt.

Reusel-De Mierden²

Uit de uitspraak uit januari van dit jaar inzake het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden blijkt dat het beperken van de stikstofemissie in een regeling de mogelijkheid biedt tot intern salderen. De regeling die in de uitspraak centraal staat betreft ook een regeling die ziet op het toestaan van de bestaande oppervlakte. In de regels is namelijk opgenomen dat intensieve veehouderijbebouwing uitsluitend bij recht is toegestaan tot maximaal de bestaande oppervlakte als opgenomen in de bijlage bij de regels. Ter zitting heeft de raad toegelicht dat een toename van de stikstofemissie ten opzichte van de bestaande situatie ten tijde van de vaststelling van het plan, uitgaande van de bestaande bebouwing en de huidige vee­stapel niet is toegestaan om de kwaliteit van de leefomgeving in het plangebied en van nabijgelegen natuurgebieden te waarborgen. De Afdeling gaat mee in deze overweging.

¹ 201307656/1.

² 201308140/1 d.d. 21 januari 2015.

Doetinchem³

In de uitspraak over het buitengebied van de gemeente Doetinchem vernietigt de Afdeling het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan. De Afdeling treft de voorlopige voorziening dat de bestaande oppervlakte die ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan rechtsgeldig werd gebruikt ten behoeve een (intensieve) veehouderij(tak), met het daarbij behorende aantal dierplaatsen, wordt aangemerkt als de maximum oppervlakte die ten behoeve van dit gebruik mag worden gebruikt. Hieruit zou kunnen worden opgemaakt dat de Afdeling van oordeel is dat door het vastleggen van de oppervlakte van bedrijfsgebouwen met de daarbij behorende aantal dierplaatsen een toename van de ammoniakdepositie als gevolg van het bestemmingsplan wordt voorkomen.

Op grond van de bovenstaande beschreven uitspraken, wordt door de gemeente gekozen om een regeling op te nemen die hierbij aansluit. De regeling zal dus zien op de aanwezige oppervlakte bebouwing. In de volgende paragraaf wordt de regeling nader beschreven.

2.4 Regeling ontwerpbestemmingsplan

In de agrarische bestemming (artikel 3: Agrarisch met waarden) wordt de volgende specifieke gebruiksregeling opgenomen:

de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan rechtsgeldig aanwezige oppervlakte met het daarbij behorende aantal dierplaatsen bedragen , met dien verstande dat:

- 1. een grotere oppervlakte met het daarbij behorende aantal dierplaatsen is toegestaan conform een ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan onherroepelijke vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998;*
- 2. een grotere oppervlakte en/of afwijkend aantal dierplaatsen is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakdepositie op voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied.*

In de begripsbepaling wordt een begrip opgenomen voor 'voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied', waarbij wordt aangesloten bij de begripsbepaling uit artikel 19kd van de Nbw 1998. *Onder voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied wordt verstaan: voor stikstof gevoelige natuurlijke habitats en habitats van soorten in een Natura 2000-gebied ten aanzien waarvan op grond van artikel 6, tweede lid, van richtlijn 92/43/EEG een verplichting geldt tot het treffen van instandhoudingsmaatregelen.*

Deze regeling houdt in dat de ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan Buitengebied Borne feitelijk aanwezige bebouwing die in gebruik is ten behoeve van het houden van vee gebruikt mag blijven worden voor het aantal aanwezige dierplaatsen. Verder is de mogelijkheid van intern salderen meegenomen in deze regeling. Uitbreiding van de oppervlakte of een afwijkend aantal dierplaatsen is mogelijk wanneer de ammoniakdepositie niet toeneemt. Gelet op de mogelijkheid

³ 201307656/1.

om ammoniakemissie beperkende maatregelen te nemen is er een mogelijkheid om de oppervlakte van de bebouwing en daarmee het aantal dieren uit te breiden.

3 Flora en fauna

3.1 Referentiesituatie

3.1.1 Vaatplanten

In het buitengebied van de gemeente Borne komt een groot aantal vaatplanten voor. Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFD) komen meer dan 500 soorten vaatplanten in het plangebied voor. Een aantal van deze soorten waaronder soorten als Daslook (*Allium ursinum*), Grote keverorchis (*Neottia ovata*), Wilde gagel (*Myrica gale*) en Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) zijn beschermd door de Flora en faunawet en vallen onder het tweede beschermingsregime (tabel 2) volgens AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Ook zijn in het gebied soorten van de Rode Lijst en meer algemeen voorkomende soorten (tabel 1) waargenomen zoals Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*), Grasklokje (*Campula rotundifolia*), Kleine maagdenpalm (*Vinca minor*), Slanke sleutelbloem (*Primula elatio*), Zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) Bleekgele hennepnetel (*Galeopsis segetum*), Gaspeldoorn (*Ulex europaeus*), Moeraswolfsklauw (*Lycopodiella inundata*) en Rode ogentroost (*Odontites vernus subsp. serotinus*). Standplaatsen van beschermde en/of bedreigde vaatplanten zijn vaak gelegen in gebieden met een bijzonder, uniek biotoop en gebieden welke weinig worden verstoord. Wilde gagel komt bij voorkeur voor op natte heiden en een soort als Daslook bij voorkeur in bossen en struwelen. Daar het buitengebied van Borne grotendeels uit intensief beheerde agrarische gronden bestaat, zijn standplaatsen van strikt beschermde en bedreigde soorten met name te verwachten buiten deze gebieden.

3.1.2 Zoogdieren

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFD en de provincie blijkt dat in het buitengebied Borne verschillende zoogdiersoorten voorkomen. In en in de omgeving van het plangebied zijn algemeen voorkomende soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), bruine rat (*Rattus norvegicus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), mol (*Talpa europaea*), vos (*Vulpes vulpes*), hermelijn (*Mustela erminea*), bunzing (*Mustela putorius*), wezel (*Mustela nivalis*), ree (*Capreolus capreolus*), woelrat (*Arvicola terrestris*), veldmuis (*Microtus arvalis*), haas (*Lepus europaeus*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*) aanwezig. Deze soorten kunnen voorkomen op agrarische gronden, boerenerven, houtwallen, ruigtes, nabij watergangen en in bospercelen.

Daarnaast komen de beschermde en/of bedreigde soorten das (*Meles meles*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), boomarter (*Martes martes*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenarter (*Martes foina*) voor. Ook zijn vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Gewone grootvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) in het buitengebied van Borne te verwachten. Vleermuizen verblijven doorgaans in bomen en bebouwing en gebruiken erven, zoomvegetaties, bosranden, watergangen, lanen en singels als leefgebied. Vleermuizen zijn derhalve in het gehele buitengebied te verwachten. Grondgebonden zoogdieren zijn qua voorkomen meer gebonden aan een specifiek habitat. Boomarter en eekhoorn komen voor in bosrijk gebied, de das juist op de overgang van bos naar kleinschalig cultuurlandschap en de waterspitsmuis

komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers.

3.1.3 Vogels

In het buitengebied van de gemeente Borne komt een divers aantal soorten vogels voor. De meeste soorten zijn algemeen voorkomende vogelsoorten uit verschillende groepen: zangvogels, watervogels, weidevogels, etc. Het betreft hier soorten als koolmees (*Parus major*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), kauw (*Corvus monedula*), merel (*Turdus merula*), houtduif (*Columba palumbus*), wilde eend (*Anas platyrhynchos*), grauwe gans (*Anser anser*).

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en nestplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vijf categorieën onderscheiden:

- Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
- Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
- Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: ooievaar, kerkuil).
- Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw).

Gezien het afwisselende landschap met agrarische gronden, erven, bomenlanen, bos, bosschages en open water zijn soorten met jaarrond beschermde nesten te verwachten. Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in het buitengebied soorten als boomvalk (*Falco subbuteo*), Buizerd (*Buteo buteo*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene noctua*) en wespendif (*Pernis apivorus*) voorkomen. De nesten van deze soorten zijn allen jaarrond beschermd.

De aanwezigheid van deze soorten in het buitengebied is gebonden aan een bepaald biotoop: huismus, steenuil en kerkuil in agrarisch cultuurlandschap en erven; grote gele kwikstaart nabij beken en meren; havik, boomvalk wespendif, sperwer in en nabij bos, heide en hoogveen; buizerd bij akkers, bos, cultuurlandschappen, heide, hoogveen en weiden (kleinschalig alsmede uitgestrekt).

3.1.4 **Amfibieën**

In en nabij watervoerende elementen is de aanwezigheid van amfibieën zeer waarschijnlijk. Met name algemeen voorkomende amfibiesoorten als de bruine kikker (*Rana temporaria*) en Gewone pad (*Bufo bufo*) zijn te verwachten. Deze soorten vallen onder het eerste lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling voor het verstoren van individuen en het aantasten van leefgebieden. Uit gegevens van Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (hierna: RAVON) en de NDFP blijkt dat soorten als Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) in en in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Deze soorten zijn strikt beschermd (tabel 3, Ffw en Bijlage IV EU HRL). Deze soorten zijn beide gebonden aan een specifiek biotoop. Om die reden worden zij rond agrarische percelen niet verwacht.

3.1.5 **Reptielen**

Volgens RAVON en de NDFP komt de soort levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*), adder (*Vipera berus*), hazelworm (*Anguis fragilis*), gladde slang (*Coronella austriaca*), ringslang (*Natrix natrix*) en zandhagedis (*Lacerta agilis*) in de omgeving van het plangebied waargenomen. Er zijn geen recente waarnemingen van reptielen in gemeente Borne bekend. Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorte biotopen. Op basis van landschapkenmerken en gebruik van de gronden in het buitengebied worden reptielen met name in de overgangszone van bos(-rand) naar open gebied en in zoomvegetaties verwacht. Rond agrarische percelen is de trefkans gering gezien de grote mate van verstoren en het ontbreken van ruigtes.

3.1.6 **Vissen**

Naast algemeen voorkomende soorten als snoek (*Esox lucius*), driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*) bierpje (*Barbatula barbatula*), Blankvoorn (*Rutilus rutilus*), Karper (*Cyprinus carpio*) en tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*) komt in het buitengebied van Borne de beschermde soort kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) voor. Deze soort is opgenomen in tabel 2. Vissoorten van de Rode Lijstsoort zijn ook in het gebied aanwezig. Het betreft de soort vetje (*Leucaspius delineatus*).

3.1.7 **Libellen vlinders en andere ongewervelden**

Het buitengebied van de gemeente Borne kent ook een aantal strikt beschermde vlinders en libellen: heideblauwtje (*Plebejus argus*), keizersmantel (*Argynnis paphia*), rouwmantel (*Nymphalis antiopa*). Allen tabel 3. Daarnaast komen ook een aantal bedreigde soorten van rode lijst in het gebied voor: beekrombout (*Gomphus vulgatissimus*), groot dikkopje (*Ochlodes sylvanus*), kleine ijsvogelvlinder (*Limenitis camilla*), bandheidlibel (*Sympetrum pedemontanum*) en tengere pantserjuffer (*Lestes virens*). Deze soorten zijn allen strikt gebonden aan een specifiek habitat. Vlinders zijn bijvoorbeeld afhankelijk van een aantal waardplanten, waardoor zij slechts op een aantal plaatsen in het buitengebied voorkomen. Libellen komen veelal voor langs beken en watergangen met een goede waterkwaliteit en natuurlijke oevers.

3.1.8 Aandachtsoorten voor de provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft in samenwerking met het Landschap Overijssel het actuele leefgebied, maar ook het potentiële leefgebied van een aantal aandachtsoorten in kaart gebracht. Deze soorten kunnen makkelijk profiteren van specifiek ingerichte natuur en aangepast beheer. In eerste instantie zijn soorten opgenomen die in agrarische landschap voorkomen of soorten die profiteren van nieuwe natuur. Alle genoemde soorten zijn kritisch en zijn kenmerkend voor een bepaald milieu. Als deze zogenaamde aandachtsoort in een gebied aanwezig is, betekent dit veelal dat het gebied ook voor andere kritische planten en dieren een geschikte plek is om te leven. Wanneer meerdere leefgebieden elkaar overlappen kan aldaar sprake zijn van ecologisch waardevol gebied en zijn de effecten van het plan aldaar mogelijk aanwezig dan wel groter dan elders in het buitengebied van de Gemeente Borne. In bijlage 2 is uitsnede van deze kaarten voor de gemeente Borne opgenomen.

3.2 Beschrijving wijze van onderzoek

Om te bepalen of er met het bestemmingsplan 'Buitengebied Borne' mogelijk sprake is van een effect op flora en fauna dient inzichtelijk gemaakt te worden welke beschermde en bedreigde plant- en diersoorten aanwezig zijn en moet worden beoordeeld of in het plangebied bijzondere natuurgebieden/-waarden aanwezig zijn. Hiertoe is gebruik gemaakt van de verbeelding, waarop onder meer de ligging en omvang van waardevolle gebiedsdelen zijn weer te vinden, zoals de EHS, Agrarische bestemming met natuurwaarden (openheid, hoogteverschillen, beplantingselementen en bijzondere waterhuishoudkundige situatie). Daarnaast is bepaald waar welke beschermde en bedreigde plant- en diersoorten soorten in het gebied voorkomen. Het betreft hier zowel soorten beschermd middels de Flora- en faunawet als bedreigde soorten van de Rode Lijst. Aan de hand van gegevens van onder andere RAVON, de provincie Overijssel en de NDFF is inzicht verkregen in de verspreiding van soorten en bijzondere gebiedskenmerken die samenhangen met het voorkomen van de geconstateerde soorten.

3.3 Effecten voornemen

3.3.1 Flora

Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat in het buitengebied Borne beschermde en bedreigde soorten vaatplanten aanwezig zijn. Het betreft hier soorten van tabel 2 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. De aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op agrarische gronden is echter niet waarschijnlijk. De veelal bijzonder biotopen waar de standplaatsen van deze soorten mee zijn verbonden komen niet in intensief gebruikt agrarisch gebied voor. Indien beschermde vaatplanten toch worden aangetroffen kan sprake zijn van een aanvraag ontheffing Flora- en faunawet.

3.3.2 Fauna

Vergroting van het agrarisch bouwvlak alsmede de realisatie van voorzieningen kan binnen de bestemming 'Agrarisch' tot gevolg hebben dat watervoerende elementen worden gedempt, gebouwen en opstallen worden gesloopt en bomen, bosschages en

ruigtes worden verwijderd. Indien schaalvergroting één of meer van bovenstaande activiteiten noodzakelijk maakt zijn negatieve effecten op beschermde en bedreigde plant- diersoorten niet op voorhand uit te sluiten.

Dempen van watergangen kan het leefgebied van beschermde vissoorten, amfibieën en reptielen aantasten. Hierbij is verstoren en vernielen van geschikt leefgebied alsmede het doden of verwonden van individuen mogelijk aan de orde. Ook kan door het voornemen het netwerk van sloten en tochten versnipperd raken waardoor migratie- en verspreidingsmogelijkheden voor de soorten afnemen. Een soort als kleine modderkruiper kan zich bij verstoring relatief snel in nieuwe geschikt habitat vestigen. Strikt beschermde soorten amfibieën en reptielen worden in de watervoerende elementen rond de bestemming agrarisch niet verwacht. Gezien het intensieve gebruik van de gronden aldaar ontbreekt een geschikt, stabiel biotoop.

Daar het plan eveneens schaalvergroting binnen de bestemming agrarisch met waarden toestaat, kan vergroting van het bouwvlak dan wel ontwikkelingen aangrenzend aan het bouwvlak aldaar eveneens leiden tot het dempen van watervoerende elementen. Indien watervoerende elementen met natuurvriendelijk (beheerde) oevers door het voornemen worden gedempt, zijn ook negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën, reptielen of beschermde/bedreigde libellen, vaatplanten en de zoogdier- soort waterspitsmuis te verwachten. Evenals in de watervoerende elementen rond de gronden met bestemming agrarisch zijn effecten als verstoren en vernielen van geschikt leefgebied alsmede het doden of verwonden van individuen te verwachten. Ook kan door het voornemen het netwerk van sloten en tochten versnipperd raken waardoor migratie- en verspreidingsmogelijkheden voor de soorten afnemen.

Wanneer bij schaalvergroting bosschages, solitaire bomen, lanen of houtsingels worden verwijderd, zijn negatieve effecten op beschermde zoogdieren, vogels en amfibieën niet op voorhand uit te sluiten. De in het buitengebied aanwezige vogelsoorten als steenuil, buizerd, havik, boomvalk, sperwer, roek, ooievaar zijn veelal niet in staat om elders een geschikte nestlocatie te vinden. Nesten van deze soorten zijn op grond van de Flora- en faunawet derhalve jaarrond beschermd. Tevens kan het verwijderen van opgaand groen op en nabij het erf leiden tot aantasting van het leefgebied van (niet beschermde) kleine zangvogels en verlies van essentieel leefgebied van bijvoorbeeld de beschermde huismus.

Zoogdieren kunnen door het rooien van bomen ook een negatief effect ondervinden. Bomen voorzien zoogdieren van voedsel en bieden verblijfplaatsen. Vleermuizen kunnen in holtes, scheuren of achter losse schors een verblijfplaats hebben. Daarnaast gebruiken vleermuizen de luwe omgeving nabij de bomen om insecten te vangen en kunnen lanen en singels essentiële vlieg- en migratieroutes vormen voor deze soorten. Indien schaalvergroting leidt tot het verwijderen van bomen met holtes e.d. of het rooien van lanen en singels kunnen respectievelijk verblijfplaatsen worden aangetast of barrières worden opgeworpen. De functionaliteit voor en de gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten ter plaatse wordt daarmee mogelijk niet gegarandeerd.

Negatieve effecten op de functionele leefomgeving van eekhoorn, das of boommarter zijn door de schaalvergroting eveneens mogelijk. Kap van lanen, singels en bosschages kan het leefgebied van de eekhoorn aantasten. De kap van bosschages/bos met bomen met holen leidt mogelijk tot aantasting het leefgebied van de boommarter. Een effect op de das wordt enkel verwacht wanneer migratieroutes langs lanen, singels en bosranden nabij burchten worden verwijderd of bosschages/bos met burchten worden verwijderd.

Amfibieën kunnen voor de overwintering zich ingraven tussen de boomwortels of in ruigtes en zoomvegetaties. Verwijderen van bomen/boschages/bos met omliggende ruigte en/of zoomvegetatie kan het landbiotoop voor (beschermde) amfibieën aantasten. Negatieve effecten door schaalvergroting is derhalve niet op voorhand uit te sluiten.

Schaalvergroting kan ook tot gevolg hebben dat bestaande bebouwing moet wijken en wordt gesloopt. In de bebouwing op het erf komen mogelijk soorten als huismus, kerkuil en steenuil voor. Nestplaatsen van deze vogelsoorten alsmede het essentieel leefgebied van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Ook de aanwezigheid van boerenzwaluw is aannemelijk. Indien de nestplaatsen van deze soorten wordt aangetast is sprake van overtreding van de flora en faunawet en dienen mitigerende maatregelen worden getroffen om de gunstige staat van instandhouding en de functionaliteit in het gebied te behouden. De boerenzwaluw is hierbij een uitzondering. Nesten van deze soort zijn enkel jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn.

Naast enkele vogelsoorten kan ook de soort steenmarter op het erf voorkomen. De soort heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Voor de steenmarter is geen ontheffing voor het verstoren/vernietigen van verblijfplaatsen noodzakelijk mits wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode en geen sprake is van een verblijfplaats met jongen.

Buiten de vergroting van het agrarisch bouwvlak maakt het bestemmingsplan de realisatie van aangrenzende voorzieningen mogelijk. Deze opstallen kunnen op een willekeurige locatie op de agrarische gronden worden gerealiseerd. De realisatie van bebouwing of voorzieningen aansluitend op agrarische bouwvlakken kan een effect hebben op in de omgeving voorkomende weidevogels. Weidevogels zijn gebaat bij openheid en rust. Soorten vermijden opgaande elementen en bebouwing daar, omdat daar roofvogels en andere predatoren aanwezig kunnen zijn. Het vergroten van bouwvlakken of het oprichten van bebouwing of voorzieningen aansluitend op een bouwvlak kan afbreuk doen aan de openheid van het landschap en heeft derhalve een negatief effect op weidevogels. Het effect is gering aangezien slechts een zeer beperkt deel van het plangebied specifiek geschikt is voor weidevogels.

Ondanks dat schaalvergroting kan leiden tot tal van negatieve effecten op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten kunnen door schaalvergroting ook een aantal positieve effecten optreden. Schaalvergroting maakt de realisatie van extra bebouwing mogelijk. Nieuwbouw van stallen biedt mogelijk nieuwe nestplaatsen voor soorten als huismus, boerenzwaluw en huiszwaluw. Daarnaast kan erfbeplanting (heesters, bomen) nieuw geschikt leefgebied en nestgelegenheid vormen voor diverse vogelsoorten en mogelijk een onderdeel zijn van het leefgebied van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen, marterachtigen). In het bestemmingsplan is in relatie tot het laatste punt tevens een regeling opgenomen dat bij vergroting van het bouwvlak tot 1,5 hectare (2,5 ha bij paardenhouderijen en boomkwekerijen) er landschappelijke inpassing moet plaatsvinden.

Op de verbeelding van het bestemmingsplan zijn niet alle watervoerende elementen en lanen, houtsingels en bosschages als zodanig bestemd. Dit betekent dat in het plan de planologische bescherming van deel van deze elementen niet is geborgd. Het bestemmingsplan op zich leidt echter niet tot het rooien van bomen of dempen van watervoerende elementen. Bij de uitwerking van een specifiek voornemen die het bestemmingsplan buitengebied mogelijk maakt, dient voorafgaand aan het indienen van de omgevingsvergunning onderzocht te worden of de activiteit leidt tot aantasting van beschermde en bedreigde plant- en diersoorten.

3.3.3 **Beoordeling**

Het effect van het bestemmingsplan op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten wordt als negatief (-) beoordeeld. Het plan maakt verschillende ontwikkelingen mogelijk welke een negatief kunnen hebben op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten. Het plan maakt het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. Tevens kan het plan bij een maximalisatie leiden tot een afname van de openheid van het landschap. Schaalvergroting kan echter ook plaatselijk, door (verplichte) landschappelijke inpassing, tot verbetering leiden en negatieve effecten voor flora en fauna enigszins verzachten.

3.4 **Effecten alternatief**

Met het alternatief worden een aantal extra beperkingen opgelegd ten aanzien van de realisatie van onder meer windturbines, de bouwvlakgrootte en kleinschalig kamperen. Voor de laatste twee ontwikkelingen zijn zones aangewezen. In de landschapstypen 'Maten- en Flierenlandschap' en 'Essenlandschap' is de vergroting van het bouwvlak mogelijk tot maximaal 1 hectare in plaats van 1,5 uit het voornemen.

De effecten van het bestemmingsplan op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten worden als negatief (-) beoordeeld. Hoewel het alternatief leidt tot een lagere bebouwingsdichtheid in de gebieden met de aanduiding 'Maten- en Flierenlandschap' en 'Essenlandschap' (positief) kan schaalvergroting nog steeds een negatief effect hebben op beschermde/bedreigde plant- en diersoorten. Immers maakt het alternatief eveneens het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen, toename van verlichting of slopen van bebouwing mogelijk.

3.5 **Conclusie effectbeoordeling**

Milieuaspect	Toetsingscriterium	voornemen	alternatief
Natuur	– effecten op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten	-	-

3.7 Mitigerende maatregelen

Voor het (tijdelijk) verstoren of verwijderen van verblijfplaatsen van beschermde diersoorten kan een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk zijn indien er sprake is van aantasting van soorten met jaarrond beschermde nesten of de soort is opgenomen in tabel 3 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Voor beschermde soorten in het buitengebied Borne kunnen mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen om negatieve effecten tot een minimum te beperken en de functionaliteit voor en gunstige staat van instandhouding van soorten te garanderen. De maatregelen kunnen gericht zijn op het behoud van de kwaliteit van het gebied maar ook op de kwantiteit.

3.7.1 Mogelijke maatregelen vogels

De meest kwetsbare periode van vogels is tijdens het broedseizoen. Wanneer soorten bezig zijn met nestbouw, broeden of jongen hebben mogen nesten in geen geval worden verstoord. De meeste vogels broeden vanaf medio maart tot medio augustus. Echter kunnen soorten als kerkuil of slechtvalk al eerder starten met broeden. Een lijst met de globale broedperioden van de Nederlandse vogels is opgenomen in de bijlage 3. Aan de hand van deze lijst kan per soort worden nagegaan wanneer de soort start met broeden. Voor de meeste soorten geldt dat de minst schadelijke periode voor het slopen van bebouwing of het rooien van opgaand groen globaal tussen de periode september tot maart ligt.

Indien jaarrond beschermde nesten worden verstoord dan wel worden verwijderd dienen ruim voorafgaand aan het broedseizoen alternatieve broedgelegenheden te worden gerealiseerd. Voor een aantal soorten als huismus, steenuil en kerkuil zijn speciale nestkasten beschikbaar welke in de nabijheid van de originele nestplaats moeten worden gerealiseerd. Dit dient buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te geschieden.

Naast de kwetsbaarheid van de nestplaatsen(jaarrond) en van soorten en legsels tijdens de broedperiode zijn de huismus en mindere mate steenuil en kerkuil mogelijk ook afhankelijk van beplanting rondom het erf. Heggen, overhoeken en bosschages kunnen voor de huismus essentiële schuil- en foerageermogelijkheden bieden. Door het verwijderen van deze groene elementen kan de functie van het leefgebied afnemen en is mogelijk sprake van aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de huismus ter plaatse. De aanplant van nieuw gelijkwaardig groen kan de negatieve effecten mitigeren.

Bomen kunnen door uilen als roestplaats worden gebruikt en bosschages en ruigtes kunnen prooien als muizen en insecten herbergen. Het verwijderen van deze elementen maakt een mogelijk aanwezig territorium minder geschikt. Indien een territorium van een uilensoort aanwezig blijkt dient middels herplant van gelijkwaardig groen negatieve effecten te worden gemitigeerd.

3.7.2 Mogelijke maatregelen vissoorten

Vissoorten zijn extra kwetsbaar tijdens de periode van ei-afzetting en gedurende de winterrustperiode. Daarnaast is de soort bittervoorn voor de voortplanting afhankelijk van zoetwatermosselen. Om schadelijke effecten van de werkzaamheden te voorkomen, dient het verlies van leefgebied elders gemitigeerd te worden. Bij dempen van watergangen dienen soorten te worden weggevangen en elders in geschikt leefgebied te worden uitgezet. Indien het de verplaatsing van bittervoorn betreft, dienen ook de zoetwatermosselen te worden verplaatst. Mocht blijken dat geschikt leefgebied niet in de directe omgeving aanwezig is dan dient dit gerealiseerd te worden. Bij het vergraven/verbreden van watergangen dient de vergraving zodanig plaats te vinden dat eerst de nieuwe onderdelen worden gerealiseerd om vervolgens in fases met de oorspronkelijke watergang te worden verbonden. Schonen (verwijderen beplanting) dan wel het uitbaggeren van watergangen kan eveneens negatieve effecten hebben op individuen en leefgebieden van beschermde soorten. Het uitvoeren van deze werkzaamheden buiten de kwetsbare periode is dan ook een vereiste om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten ter plaatse. In de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen (Unie van Waterschappen, 2012) zijn de te nemen mitigerende maatregelen verder uitgewerkt. Deze kunnen als leidraad worden gehanteerd bij werkzaamheden aan watervoerende elementen.

3.7.3 Mogelijke maatregelen vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen evenals essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd. Aantasting van deze onderdelen van het functioneel leefgebied moet worden gemitigeerd. Afhankelijk van het type verblijfplaats (kraam-, zomer-, paar- of winterverblijf) zijn geschikte tijdelijke alternatieven beschikbaar om in de omgeving van de verstoorde verblijfplaats te realiseren (compensatiefactor 4). Deze vleermuiskasten dienen ruim voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gerealiseerd. Er dient echter ook rekening gehouden te worden met het feit dat deze kasten slechts als tijdelijke maatregel kunnen worden toegepast. Bij sloop en nieuwbouw dienen ook permanente voorzieningen te worden ingebouwd in bijvoorbeeld een spouw of achter betimmering. Deze voorzieningen dienen gelijkwaardig te zijn aan de verloren verblijfplaats.

Door werkzaamheden kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden worden aangetast. Maatregelen om negatieve effecten te mitigeren bestaan bij vliegroutes uit de herplant van bomen. De bomen dienen van zodanige omvang te zijn dat zij voldoende beschutting tegen de wind bieden en wederom een lijn vormen in het landschap waar vleermuizen langs kunnen vliegen richting foerageergebied of verblijfplaats. Het verlies van foerageergebied kan worden gemitigeerd door de aanplant van inheemse, gebiedseigen heesters en bomen welke van nature insecten aantrekken. Ook de aanleg van water (sloten, poelen) in combinatie met groene randen van heesters en bomen kan bijdragen aan een geschikt foerageergebied.

3.7.4 *Mogelijke maatregelen grondgebonden zoogdieren*

Essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van strikte beschermde zoogdieren zoals vermeld in tabel 3 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet zijn op de agrarische gronden niet te verwachten. Schaalvergroting leidt derhalve niet tot directe aantasting van deze soorten. Steenmarters kunnen wel nabij of op het erf voorkomen. Wanneer volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt kunnen negatieve effecten veelal worden uitgesloten. Voor de steenmarter kunnen op of aan de rand van het erf overhoeken en marterhopen worden gerealiseerd om de soort te voorzien van verblijfplaatsen.

3.7.5 *Mogelijke maatregelen amfibieën en reptielen*

Maatregelen om negatieve effecten van werkzaamheden op amfibieën te voorkomen dan wel te verzachten zijn deels terug te vinden in de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen (Unie van Waterschappen, 2012). Voor het landbiotoop van amfibieën alsmede het biotoop van reptielen dienen ook zoomvegetaties en ruigtes nabij bosgebied en/of watervoerende elementen zoveel mogelijk gespaard te blijven. Indien werkzaamheden nabij een biotoop van reptielen en amfibieën worden uitgevoerd kan een amfibieënscherm worden geplaatst om de soorten tijdelijk van het terrein te weren.

3.7.6 *Zorgplicht*

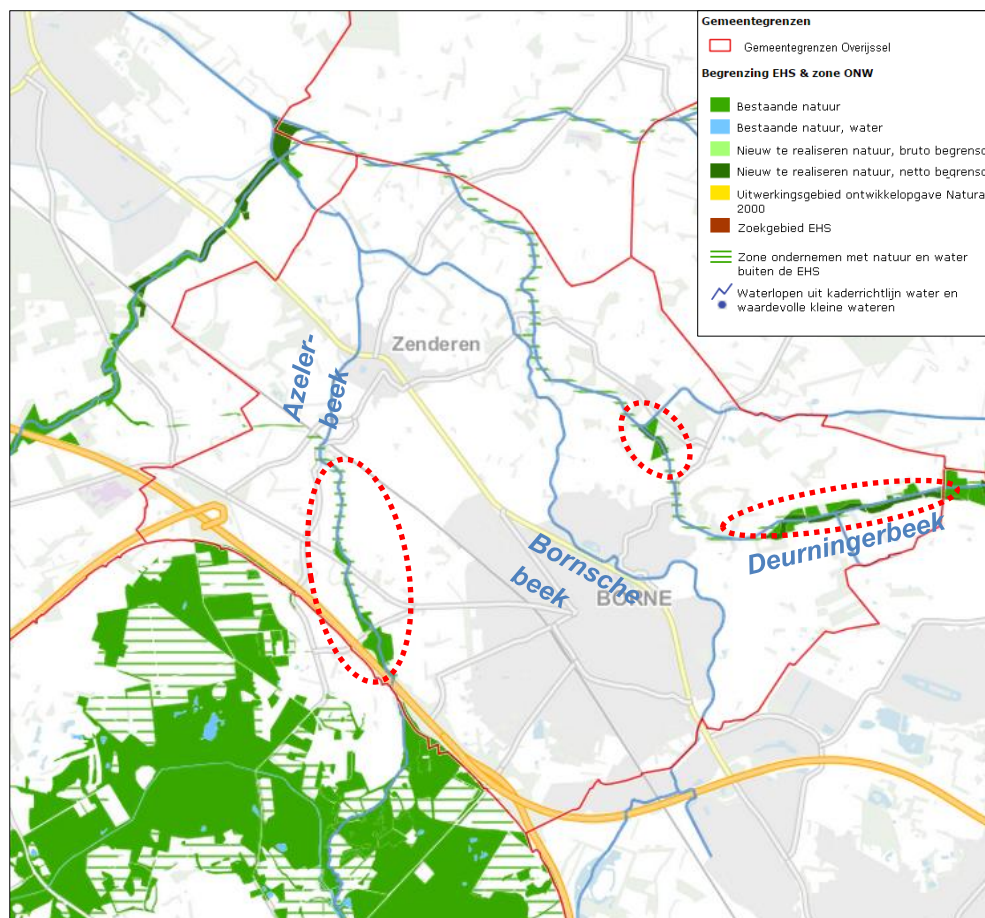
Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

4 EHS

4.1 Referentiesituatie

Natuurgebieden functioneren meestal niet op zichzelf, omdat zij daar in het algemeen te klein voor zijn. Zij zijn altijd in meerdere of mindere mate afhankelijk van hun omgeving, zij maken deel uit van een groter geheel. Daarom is het van belang natuurgebieden in onderlinge samenhang te zien. De provincie Overijssel heeft daartoe een Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS) vastgesteld. De EHS wordt verdeeld in twee onderdelen bestaande EHS: bestaande en recent gerealiseerde nieuwe natuur op land en water; te realiseren EHS natuur. In de gemeente Borne is een deel van die EHS gerealiseerd en ligt er deels nog een realisatieopgave. Doelstellingen ten behoeve van de realisatie zijn nader uitgewerkt in de Omgevingsverordening van de Provincie Overijssel. Uit deze verordening volgt dat de EHS in de gemeente Borne onderdeel is van twee deelgebieden: Beekdalen Weerselo en Twickel.

De gronden van de EHS in de gemeente Borne bestaan hoofdzakelijk uit beken (ecologische verbinding) met belendende percelen met grazige ruigte en bosschages. De gronden langs Azelerbeek, Bornsche beek en Deurningerbeek, die vallen binnen de EHS, zijn in het Natuurbeheerplan onder andere aangewezen als rivier- en beekbegeleidend bos, moeras en kruiden- en faunarijck grasland.

EHS in en rondom het plangebied

4.2 Beschrijving wijze van onderzoek

In voorliggende aanvulling vindt een nieuwe beoordeling van de mogelijke effecten vanwege het bestemmingsplan op de EHS. De effecten van het bestemmingsplan op de kernkwaliteiten, ontwikkelingsopgaven en overige natuurwaarden van de EHS worden kwalitatief beoordeeld.

4.3 Effecten voornemen

Voor bedrijven in de EHS geldt dat, indien zij willen uitbreiden buiten de grenzen van het bouwblok, de “nee-tenzij” regeling voor activiteiten in de EHS gaat meespelen. Voor uitbreiding van agrarische bedrijven binnen de EHS geldt dat dit niet toegestaan is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn. Dit betekent in het kort gezegd dat uitbreiding alleen mogelijk is als geen aantasting van de waarden van de EHS plaatsvindt of als deze waarden gecompenseerd worden.

4.3.1 *Oppervlakteverlies*

4.3.2 Gronden behorende tot de EHS zijn in het bestemmingsplan Buitengebied Borne bestemd als zijnde Natuur, Water of Agrarisch met waarden. Uitzondering hierop zijn twee percelen, gelegen aan de Piepersveldweg nummer 12 en nummer 22 met bestemming Wonen en Bedrijven respectievelijk. Ter plaatse van de bestemming Wonen is circa 250 m² en bij de bestemming Bedrijven is circa 500 m² als ‘EHS – nieuw te ontwikkelen natuur’ aangewezen. Gelet op de omvang van deze gebieden in relatie tot de totaal aan oppervlakte EHS in het plangebied leidt maximalisatie van de plan niet tot significante aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden of versnippering van de EHS – Natuur. Daarnaast zijn in de EHS geen agrarische bedrijven (bouwvlakken) gelegen welke kunnen uitbreiden dan wel locaties gelegen waar uitbreiding aangrenzend aan het bouwvlak mogelijk is. Dit betekent dat het voornemen niet leidt tot oppervlakteverlies van de EHS.

4.3.3 *Natuurwaarden*

De EHS in de gemeente Borne bestaat uit beken met aangrenzend bos, moeras en kruiden- en faunarijck grasland. Deze gronden vormen voor diverse soorten een geschikt leefgebied. Daarnaast is rondom de Deurningerbeek uitbreiding van de bestaande broekbossen, herstel van beekbegeleidende vochtige graslanden en herstel van een natuurlijke beekloop beoogd. In het buitengebied van Borne zijn daarvoor in de EHS rond de Deurningerbeek percelen aangewezen alwaar nieuwe natuur kan worden gerealiseerd. Bij de maximale benutting van de mogelijkheden in het bestemmingsplan kan wijziging in gebruik van agrarische gronden plaatsvinden. Bij deze ontwikkeling is mogelijk sprake van een afname van het leefgebied van soorten welke in zekere mate afhankelijk zijn van deze gronden. Het betreft hier soorten als das, patrijs en steenuil. Deze ontwikkeling kan plaatselijk ook leiden tot het dempen van wattervoerende elementen (sloten, poelen) en / of het verwijderen van houtopstand. Dit heeft mogelijk negatieve gevolgen voor amfibieën, reptielen, libellen en vogelsoorten ter plaatse.

Daarnaast is bij maximalisatie van het voornemen sprake van een toename van verlichting in de avonduren door bijvoorbeeld kleinschalig kamperen, lichtmasten (bij paardenbakken) en kassen (bij boomkwekerijbedrijven). Dit leidt mogelijk tot een toename van de verstoring van nachttactieve diersoorten als uilen en vleermuizen.

4.3.4 Beoordeling

Een maximale invulling van de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan heeft een negatief effect op de natuurwaarden van de EHS in de buitengebied van Borne. Hoewel het plan niet leidt tot oppervlakteverlies van de EHS maakt het tal van ontwikkelingen mogelijk die mogelijk een negatief hebben op de natuurwaarden van de EHS. Het plan maakt immers het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. Schaalvergroting kan echter ook plaatselijk, door (verplichte) landschappelijke inpassing (bij vergroting tot 1,5 / 2,5 hectare), tot verbetering leiden en negatieve effecten wellicht enigszins verzachten.

4.4 Effecten alternatief

Met het alternatief worden een aantal extra beperkingen opgelegd ten aanzien van de realisatie van onder meer windturbines, de bouwvlakgrootte en kleinschalig kamperen. Voor de laatste twee ontwikkelingen zijn zones aangewezen. In de landschapstypen 'Maten- en Flierenlandschap' en 'Essenlandschap' is de vergroting van het bouwvlak mogelijk tot maximaal 1 hectare in plaats van 1,5 uit het voornemen.

De effecten van het bestemmingsplan op de EHS worden als negatief (-) beoordeeld. Hoewel het alternatief leidt tot een lagere bebouwingsdichtheid in de gebieden met de aanduiding 'Maten- en Flierenlandschap' en 'Essenlandschap' (positief) kan schaalvergroting nog steeds een negatief effect hebben op de EHS. Immers maakt het alternatief eveneens het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen, toename van verlichting of slopen van bebouwing mogelijk. Door de (verplichte) investering in de groene omgeving die noodzakelijk is bij de geringe schaalvergroting die bij het alternatief mogelijk is, wordt het negatieve effect gedempt.

4.5 Conclusie effectbeoordeling

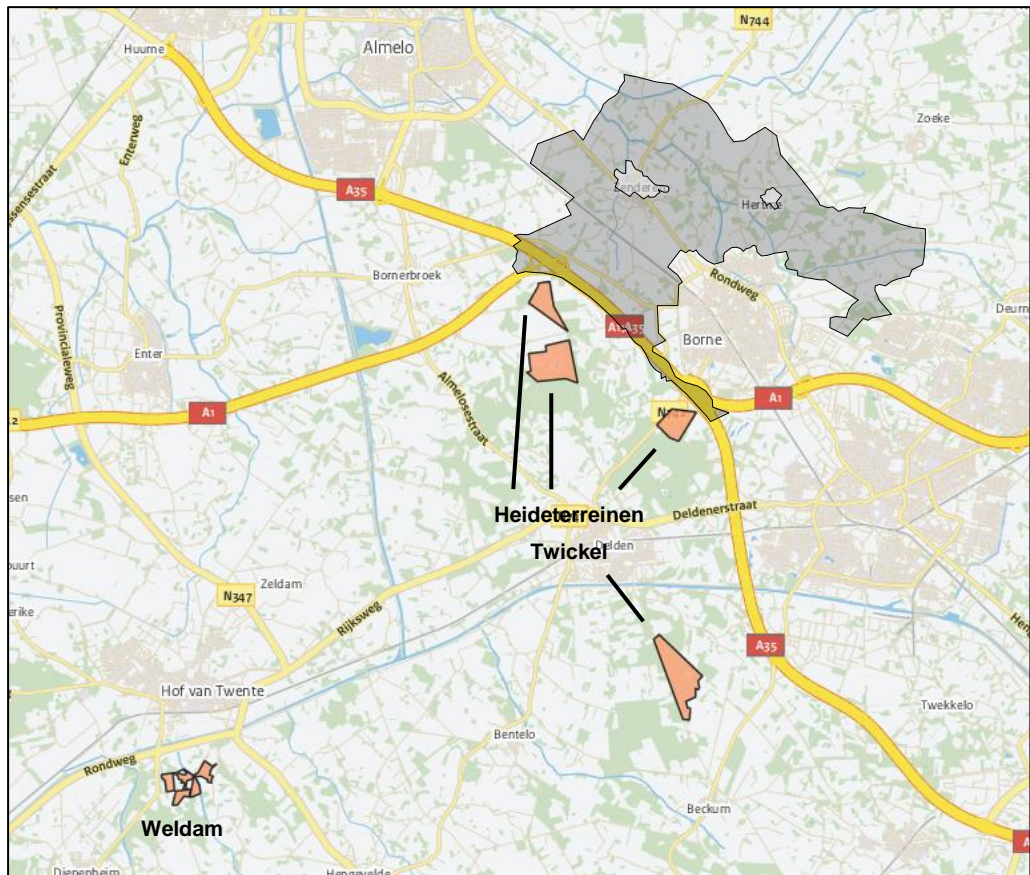
Milieuaspect	Toetsingscriterium	voornemen	alternatief
Natuur	– Effecten op EHS	--	-

5 Beschermde Natuurmonumenten

5.1 Inleiding

In de directe nabijheid van het plangebied zijn twee beschermde natuurmonumenten gelegen, beiden in de gemeente Hof van Twente:

- *Heideterreinen Twickel (verspreid over 4 deelgebieden);*
Het landgoed Twickel omvat oude boskernen (bijv. Elbertsbosch, Groot Avest), jonger spontaan dan wel aangeplant bos op voormalige heide, diverse beekdalen zoals dat van de Azelerbeek en Oelerbeek, een groot aantal in oppervlak sterk variërende heidevelden en schraallanden.
De oude boskernen behoren tot het Wintereiken-Beukenbos en zijn vaak rijk aan Hulst. In de beekdalen komt het Vogelkers-essenbos voor met Wilde kardinaalsmuts, Boskortsteel en IJle zegge. Verspreid in het hele gebied komen afhankelijk van waterhuishouding en beschikbaarheid van nutriënten verschillende typen broekbos voor (Elzenbroekbos, Elzen-berkenbroek en Berkenbroek). In het gebied komen meerdere typen houtwallen voor, vaak met soorten uit bossen en bosranden (Dolle kervel, Hengel). Op de heide is vaak naaldhout (Grove den) aangeplant. Negentig procent van het nog bestaande oppervlak heide is vochtige heide, die vaak behoort tot het natte, veenmosrijke type. Op het landgoed is de afgelopen 20 jaar veel heide geplagd wat geleid heeft tot ontstaan van een grote oppervlakte Snavelbies-Kleine zonnedaauw vegetaties. In de heide liggen verspreid zowel zure als ook zwakgebufferde vennen met een eigen unieke flora en fauna. Het landgoed Twickel is een belangrijke leefgebied voor bosvogels, waaronder Middelste bonte specht, Kleine bonte specht en Zwarte specht. Diverse bijzondere vlindersoorten komen voor zoals het Bont dikkopje, Heideblauwtje, Kleine ijsvogelvinder en Grote weerschijnvlinder.
De in Twickel voorkomende beheertypen (Natuurbeheerplan 2016, provincie Overijssel) zijn: dennen-, eiken- en beukenbos, vochtige heide, zoete plas, rivieren en beekbegeleidend bos, zwakgebufferd ven, vochtig hakhout en middenbos en nat schraalland.
- *Weldam.*
Het natuurmonument Weldam bestaat uit delen van het gelijknamige landgoed. Het natuurmonument kent een afwisselend patroon van oud vochtig loofbos, hakhout, lanen, grachten, waterpartijen en een voormalige beekloop. Het monument ligt in de benedenloop van een bekencomplex (Poelsbeek en Diepenheimse Molenbeek) en heeft als gevolg daarvan gronden met een vochtig karakter. Bijzonder is dat zij voor een belangrijk deel al eeuwenlang met opgaan hout zijn begroeid. De natuurwetenschappelijke waarde van het gebied wordt mede bepaald door het relatief hoge peil van het water in de sloten en waterpartijen. Er komen elementen voor van het Eiken-Haagbeukenbos, het Beuken-Eikenbos en het Elzen-Vogelkersverbond. De opbouw van het natuurmonument, met zijn diverse gradienten, biedt goede leefomstandigheden voor een grote verscheidenheid aan faunaelementen.
De in Weldam voorkomende beheertypen (Natuurbeheerplan 2016, provincie Overijssel) zijn: historische tuin, droog bos met productie, kruiden- en faunarijk grasland, park- of stinzenbos en zoete plas.

Ligging Beschermde Natuurmonumenten nabij plangebied (bron: AERIUS)

5.2 Wetgeving en beleid

In de Nbw 1998 is de wettelijke regeling opgenomen inzake de beschermde natuurmonumenten. De beschermde natuurmonumenten (BN) worden op grond van artikel 10 Nbw 1998 aangewezen. In artikel 16 is vervolgens geregeld dat het verboden is om zonder vergunning van het bevoegd gezag in een beschermd natuurmonument handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen:

- die schadelijk kunnen zijn voor:
 - het natuurschoon;
 - de natuurwetenschappelijke betekenis van het BN;
 - dieren of planten in het BN;
- die het beschermd natuurmonument ontsieren,
- die in strijd zijn met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen.

Schadelijke handelingen zijn in elk geval handelingen die de in het aanwijzingsbesluit vermelde wezenlijke kenmerken van het beschermde natuurmonumenten kunnen aantasten. Overigens is de minister het bevoegd gezag wanneer het gaat om handelingen als opgenomen in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, maar daar is in voorliggende situatie geen sprake van. Het vaststellen van een bestemmingsplan is geen handeling als bedoeld in artikel 16 van de Nbw 1998. Wel dient bij de vaststelling van een bestemmingsplan in redelijkheid zicht te zijn op vergunningverlening, zodat de wet de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg staat.

Op grond van artikel 16 Nbw 1998 geldt een regime met een zogenaamde open belangenafweging bij vergunningverlening. Bij de beoordeling hoeft derhalve niet alleen rekening te worden gehouden met de bescherming van natuurwaarden, maar kunnen ook economische, sociale en culturele belangen worden betrokken. Bij die afweging geldt ingevolge artikel 3:4, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht dat de nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

5.3 Beschrijving wijze van onderzoek

Bij de beoordeling van effecten op beschermde natuurmonumenten staat de mogelijke aantasting van wezenlijke kenmerken centraal. Deze kenmerken zijn benoemd in het aanwijzingsbesluit van het betreffende beschermde natuurmonument. Deze wezenlijke kenmerken zijn door de provincie Overijssel vertaald in beheertypen. In paragraaf 5.1 zijn de beheertypen voor beide beschermde natuurmonumenten in de nabijheid van het plangebied beschreven.

Voor de beoordeling van de effecten van het plan op omliggende beschermde natuurmonumenten is een vergelijkbare systematiek gehanteerd als voor de beoordeling van de omliggende Natura 2000-gebieden. Gelet op de afstand tussen de te beoordelen beschermde natuurmonumenten en het plangebied, worden alleen de effecten vanwege de mogelijke toename van de stikstofdepositie bepaald.

De gevoeligheid van de voorkomende beheertypen in de beschermde natuurmonumenten is als volgt bepaald: in het Natuurbeheerplan 2016 van de provincie Overijssel is opgenomen welke beheertypen in Heideterreinen Twickel en Weldam voorkomen.

Op basis van de [Index Natuur en Landschap](#) van BIJ12 (de uitvoeringsorganisatie van de provincies) is bepaald welk habitatype (Natura 2000) hiermee vergelijkbaar is. Op die manier is bepaald welke kritische depositiewaarde voor elk beheertype geldt.

Er zijn vervolgens voor beide beschermde natuurmonumenten ammoniakberekeningen uitgevoerd voor de referentiesituatie. Daarbij is tevens bepaald hoe hoog de bijdrage van de veehouderijen in het plangebied is aan de totale ammoniakdepositie op de beschermde natuurmonumenten.

De ammoniakemissies zijn bepaald op basis van de meest recente RAV-codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij en de hierbij behorende emissiefactoren. Tevens is bepaald dat de emissies voldoen aan de normen uit het Besluit huisvesting. Voor de berekeningen is uitgegaan van exact dezelfde invoer als voor de berekeningsresultaten die in het kader van het MER zijn uitgevoerd.

In haar uitspraak van 15 januari 2014 (201211801/1/R2) overweegt de Afdeling dat het niet nodig is om de gevolgen te beoordelen per hectare van het beschermde natuurmonument, noch de gevolgen te beoordelen voor de afzonderlijke habitattypen in het beschermde natuurmonument. "Uit artikel 16 van de Nbw 1998 volgt niet dat niet voor het beschermd monument als geheel de gevolgen van een handeling kunnen worden afgewogen zonder per hectare of afzonderlijk habitat een beoordeling te maken."

5.4 Referentiesituatie

De referentiesituatie voor het planMER bestaat uit:

- de huidige, feitelijke situatie: alle activiteiten die zijn gerealiseerd;
- de toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker en op korte termijn ingevuld worden (het voornemen om 30 paarden te gaan houden aan de Braamhaarsstraat 5 te Zenderen is meegenomen in de referentiesituatie);
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het Besluit Huisvesting (voor veehouderij) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (deze zijn de gemeente Borne niet bekend).

In onderstaande tabellen is de referentiesituatie voor de beide beoordeelde Beschermde Natuurmonumenten weergegeven.

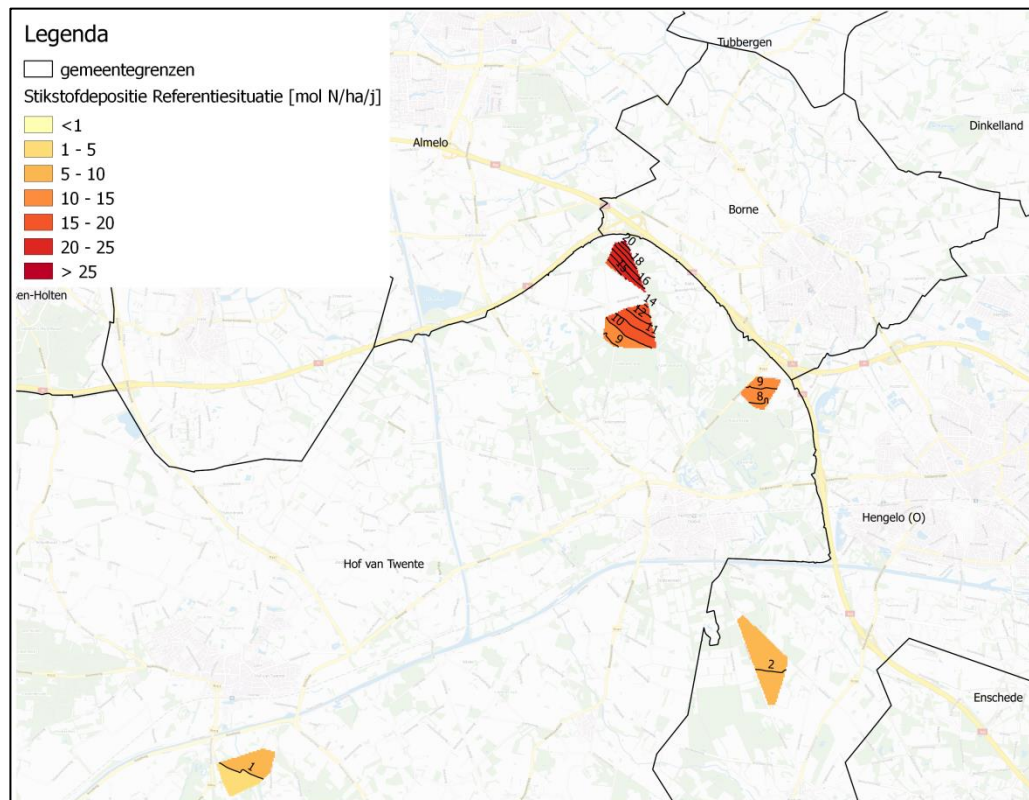
Referentiesituatie HEIDETERREINEN TWICKEL				
Beheertype	Vergelijkbaar habitatype	KDW ¹	AC ²	Bijdrage referentiesituatie ³
Dennen-, eiken- en beukenbos	Beuken-eikenbossen met hulst	1429	1523 - 2605	2 – 22 mol/ha/j
Vochtige heide	Vochtige heiden	1214		
Zoete plas	/	/		
Rivier- en beekbegeleidend bos	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1857		
Zwakgebufferd ven	Zwakgebufferde vennen	571		
Vochtig hakhout en middenbos	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	2000		
Nat schraalland	Blauwgraslanden	1071		

Referentiesituatie WELDAM				
Beheertype	Vergelijkbaar habitatype	KDW ¹	AC ²	Bijdrage referentiesituatie ³
Historische tuin	/	/	1718 - 2297	± 1 mol/ha/j
Droog bos met productie	Beuken-eikenbossen met hulst	1429		
Kruiden- en faunarijk grasland	/	/		
Park- of stinzenbos	Vochtige alluviale bossen / Oude eikenbossen	1857 1071		
Zoete plas	/	/		

¹ Kritische depositiewaarde (gemeten in mol/ha/j) (op basis v. Alterra rapport 2397 d.d.18-01-2013)

² Achtergrondconcentratie (gemeten in mol/ha/j)

³ Bijdrage van de veehouderijen in het plangebied aan de gemeten achtergrondconcentratie

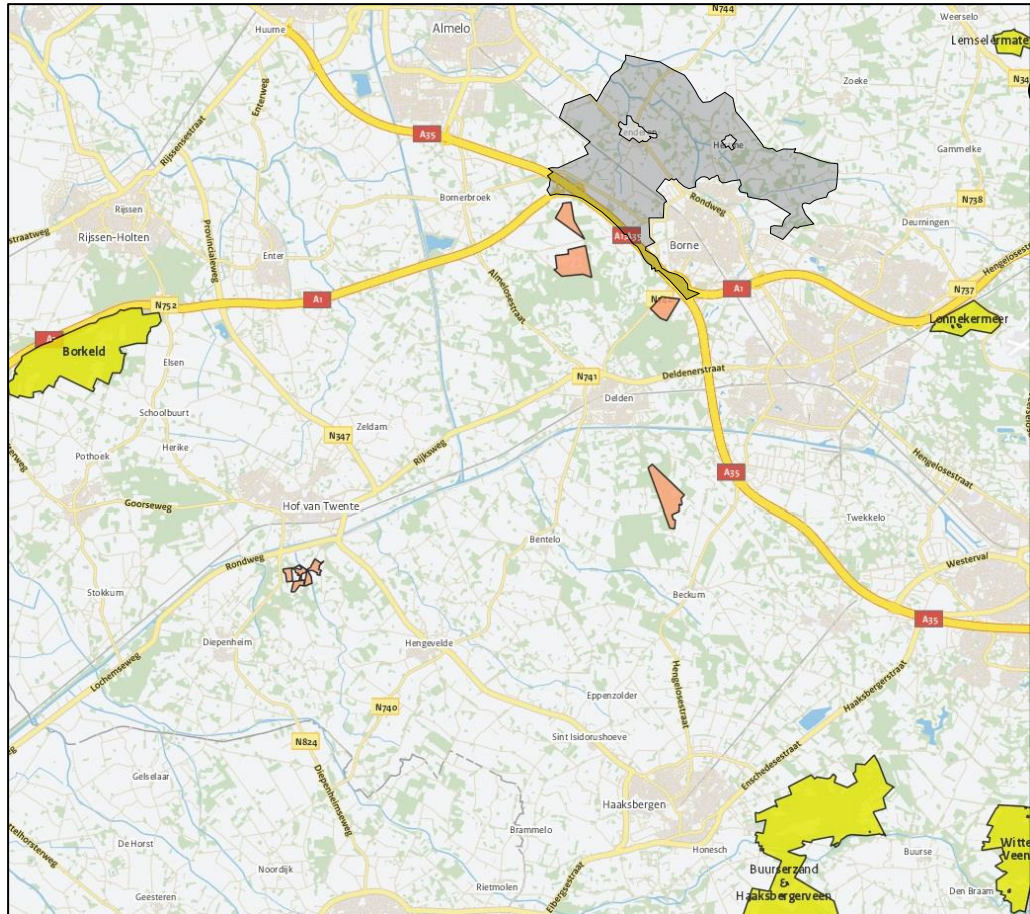

Weergave van de bijdrage van veehouderijen in Borne in de referentiesituatie aan de achtergrondconcentratie in Beschermde Natuurmonumenten

Op basis van de uitgevoerde berekeningen kan worden gesteld dat voor de Beschermde Natuurmonumenten sprake is van een overbelaste situatie: de achtergrondconcentratie (AC) is immers voor vrijwel alle beheertypen reeds hoger dan de kritische depositiewaarde (KDW).

5.1 Effecten voornemen

Voor het bepalen van de effecten van het voornemen is gebruik gemaakt van de gegevens uit het planMER voor de Natura 2000-gebieden Borkeld, Lonnekermeer en Buursersand & Haaksbergerveen. Deze gebieden bevinden zich op een grotere afstand van het plangebied dan de Beschermde Natuurmonumenten. Gesteld kan worden dat effecten die optreden op deze genoemde Natura 2000-gebieden minstens net zo sterk zullen optreden op de dichterbij gelegen Beschermde Natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden in de omgeving van de behandelde Beschermde Natuurmonumenten

In de tabel is de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden Lonnekermeer, Borkeld en Buurserzand & Haaksbergerveen weergegeven in het voornemen.

punt	KDW [moIN/ha/jr.]	Referentie- situatie MER [moIN/ha/jr.]	Voornemen [moIN/ha/jr.]	Toename depositie [moIN/ha/jr.]	%KDW
1	571	4,163	56,962	52,799	9,247
2	714	3,769	51,365	47,596	6,666
3	571	3,925	53,535	49,610	8,688
7	1071	1,143	15,989	14,846	1,386
8	714	0,952	13,228	12,276	1,719
9	714	0,907	12,810	11,903	1,667
13	571	0,781	10,771	9,990	1,750
14	500	0,582	7,872	7,290	1,458
15	571	0,706	9,704	8,998	1,576

1 t/m 3 = Lonnekermeer, 7 t/m 9 = Borkeld, 13 t/m 15 = Buurserzand & Haaksbergerveen

Zoals blijkt uit de tabel leidt de maximalisatie van het voornemen tot een forse stijging van de depositie van stikstof op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Door deze toename in stikstofdepositie is tevens sprake van een toename van vermisting en verzuring.

Voor de beheertypen die voorkomen in de dichterbij gelegen Beschermden Natuurmonumenten zullen vermisting en verzuring naar verwachting nog sterker optreden. Gelet op het feit dat de KDW reeds door de achtergrondconcentratie wordt overschreden is een significant negatief effect niet uit te sluiten.

Dit effect wordt als een grote verslechtering beoordeeld (score --).

5.2 Effecten alternatief

De in het kader van het planMER onderzochte alternatief leidt eveneens tot een toename van de stikstofdepositie op de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebieden die zijn gelegen binnen de invloedssfeer van het plangebied. Deze toename, weliswaar kleiner dan in het voornemen, zal ook op de beschermde natuurmonumenten plaatsvinden.

5.3 Conclusie effectbeoordeling

Milieuaspect	Toetsingscriterium	voornemen	alternatief
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> – positieve/negatieve effecten van de mogelijke ontwikkelingen op beschermde natuurmonumenten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Heideterreinen Twickel ○ Weldam 	--	-

5.4 Mitigerende maatregelen

In het kader van voorliggende aanvulling is met betrekking tot de mogelijke toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden een regeling gezocht, die aansluit bij de wetgeving daarover. Deze regeling is in paragraaf 2.4 beschreven. De beperking van ammoniakdepositietoename als gevolg van deze regeling die ziet op Natura 2000-gebieden zal ook effect hebben op de beschermde natuurmonumenten.

6 Geurhinder

6.1 Inleiding

In het buitengebied van de gemeente Borne zijn naast intensieve veehouderijbedrijven met name melkveehouderijen gevestigd. Omdat voor deze bedrijven geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld, zijn ze niet meegenomen in de geurberekeningen in het planMER. De Commissie adviseert in de aanvulling op het MER hierop in te gaan en daarbij tevens in te gaan op geurgevoelige bestemmingen (woonkernen) buiten het plangebied.

6.2 Wetgeving en beleid

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is het toetsingskader voor de omgevingsvergunning milieu voor het aspect geurhinder van dierenverblijven van veehouderijen. Met minimumafstanden en maximale waarden voor geurbelasting krijgen geurgevoelige objecten bescherming tegen overmatige geurhinder. Indirect heeft de Wgv ook consequenties voor de totstandkoming van geurgevoelige objecten en dus voor de ruimtelijke ordening, dit wordt 'omgekeerde werking' genoemd. De reden hiervoor is duidelijk: een geurnorm is bedoeld om mensen te beschermen tegen overmatige geurhinder, omgekeerd moet een bevoegd gezag dan ook niet toestaan dat mensen zichzelf blootstellen aan die overmatige hinder.

De geurhinder die ervaren wordt op basis van de cumulatieve geurbelasting is opgenomen in bijlagen 6 en 7 van de 'Handreiking Wet geurhinder en veehouderij' (Wgv). In bijlage 6 van deze handreiking zijn tabellen opgenomen waarin de relatie tussen de achtergrondbelasting en het percentage gehinderden in een gebied is opgenomen. Het percentage is afhankelijk van het gegeven of een gemeente in een zogenaamd concentratiegebied gelegen is of niet. De gemeente Borne is conform bijlage I van de Meststoffenwet (1986) in concentratiegebied I gelegen. In bijlage 7 van de handreiking Wgv is een tabel opgenomen waarmee de leefkwaliteit bepaald kan worden aan de hand van het percentage geurgehinderden. De leefkwaliteit varieert van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'.

6.3 Beschrijving wijze van onderzoek

In het MER is reeds ingegaan op de effecten van het bestemmingsplan vanwege ontwikkelingen van intensieve veehouderijen. Op basis van het advies van de Commissie worden in deze aanvulling tevens de geureffecten van (melk-)veehouderijen in beeld gebracht. Voor deze aanvulling zijn daarom berekeningen uitgevoerd waarin de melkveehouderij is meegenomen.

Omdat melkvee zogenaamde 'vaste afstand dieren' betreft, kan niet gerekend worden op basis van wettelijke normen. Om toch tegemoet te komen aan de door de Commissie gesignaleerde tekortkoming is onderzoek gedaan naar een norm voor melkvee waarmee gerekend zou kunnen worden. Voor de referentiesituatie is een geuremissiefactor bepaald voor de betreffende diercategorieën op basis van de verhouding tussen de emissiefactor voor ammoniak en geur met betrekking tot de diercategorie A 6

(Vleesstieren). Deze verhouding is ook toegepast voor de diercategorieën waarvoor geen emissiefactor is toegepast.

		OU/s	kg/NH ₃ per dier-plaats per jaar	Geuremissie na toepassing verhouding met NH ₃ [OU/s]
A1	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld	11	54.4
A2	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld	5.3	26.2
A3	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	niet vastgesteld	3.9	19.3
A4	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	35,6	2.5	35.6
A5	Vervallen		vervallen	vervallen
A6	Vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	35,6	7.2	35.6
A7	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld	9.5	47.0
K1	diercategorie volwassen paarden (3 jaar en ouder)	niet vastgesteld	5	24.7
K 2	diercategorie paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	niet vastgesteld	2.1	10.4
K 3	diercategorie volwassen pony's (3 jaar en ouder)	niet vastgesteld	3.1	15.3
K 4	diercategorie pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	niet vastgesteld	1.3	6.4
Omrekenfactor: $35.6 / 7.2 = 4.9444$				

Voor het voornemen is eerst de emissie per hectare van een standaard melkrundveehouderij en een standaard paardenhouderij berekend, waarbij rekening is gehouden met de voor de referentiesituatie bepaalde geuremissies voor de diercategorieën zonder vastgestelde geuremissiefactor.

In navolgende tabel is de geuremissie per hectare per soort niet-intensief bedrijf bepaald.

Invulling standaardtype melkrundveehouderij						
	Diersoort		Ammoniak		Geur	
	Rav*	Aantal Dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]	Factor [OU/s/dier]	Totaal [OU/s]
Melkkoeien	A1.100.1	167	9,5	1.587	54,4	9.084,8
Jongvee	A3	117	3,9	456	19,3	2.258,1
Totaal				2.043		11.342,9

Invulling standaardtype paardenhouderij						
	Diersoort		Ammoniak		Geur	
	Rav*	Aantal Dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]	Factor [OU/s/dier]	Totaal [OU/s]
Volwassen paarden	K1	226	5	1.130	24,7	5.582,2
Totaal				1.130		5.582,2

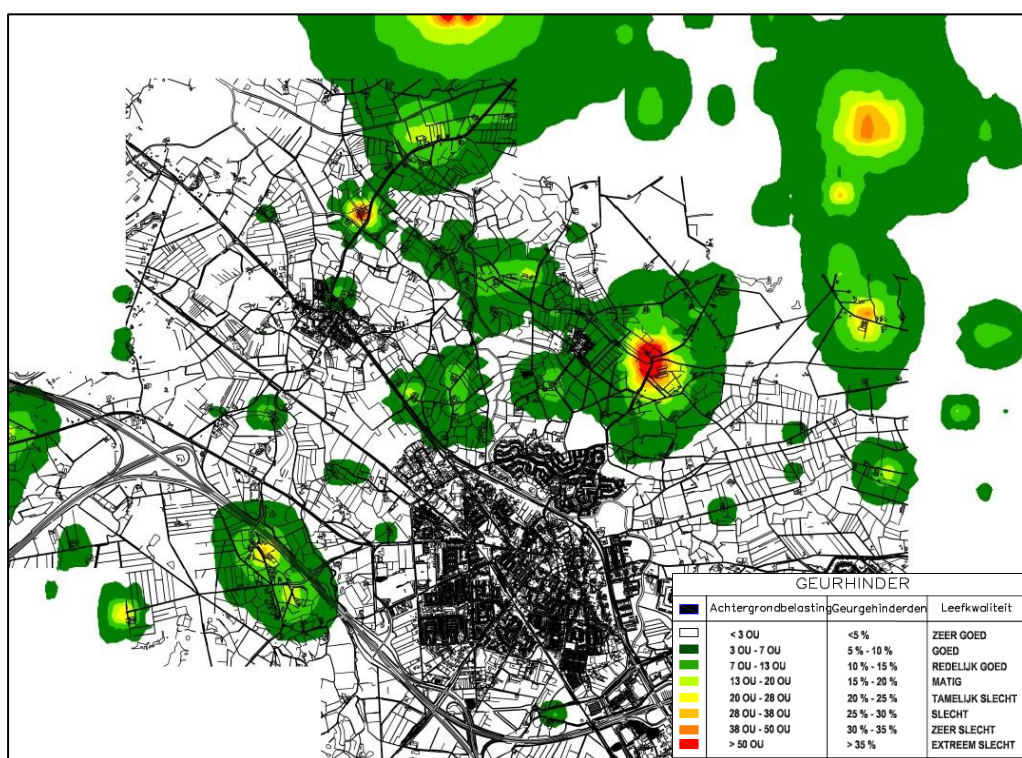
* Regeling ammoniak en veehouderij

Aangezien de geuremissie per hectare per standaard bedrijf het hoogst is voor een melkrundveehouderij, is in de berekeningen uitgegaan van de invulling van een melkrundveehouderij (worst-case).

6.4 Referentiesituatie

In het plangebied van het bestemmingsplan Borne bevinden zich circa 34 rundveehouderijen (grotendeels melkrundvee), 10 inrichtingen met paarden, en 18 overige veehouderijen. Verder zijn er enkele hobbyboeren aanwezig die dieren houden.

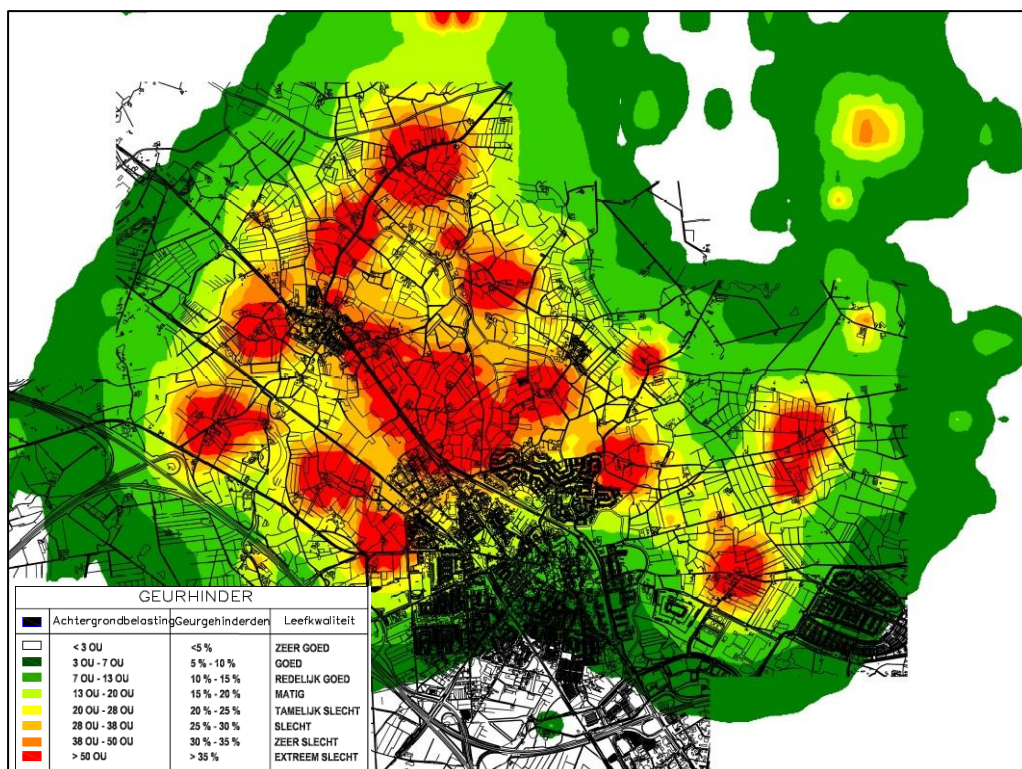
Het leefklimaat in de referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkeling) is grafisch weergegeven in navolgende afbeelding. In het merendeel van de gemeente en van het plangebied is het leefklimaat 'zeer goed' of 'goed'.

Geurhinder als gevolg van de referentiesituatie (bron: Windmill)

6.5 Effecten voornemen

In navolgende afbeelding is het leefklimaat op basis van de maximale invulling van het bestemmingsplan in het voornemen (maximalisatie) weergegeven.

Geurhinder als gevolg van het voornemen (bron: Windmill)

In het merendeel van de gemeente gaat de leefkwaliteit van 'zeer goed' of 'goed' naar 'tamelijk slecht' tot 'extreem slecht'. De geurbelasting ten gevolge van de maximalisatie van het voornemen heeft een aanzienlijke invloed op de leefkwaliteit in de kernen, waar de meeste mensen wonen (score --).

6.6 Effecten alternatief

Omdat de ruimtelijke weergave van de uitgevoerde berekeningen van de referentiesituatie en het voornemen, waarin de melkveehouderij is meegenomen, slechts weinig verschilt ten opzichte van de ruimtelijke weergave van de uitgevoerde berekeningen van de referentiesituatie en het voornemen, waarin de melkveehouderij niet is meegenomen, wordt voor het alternatief in deze aanvulling ook niet een grote wijziging verwacht ten opzichte van het alternatief als weergegeven in het MER. Temeer daar in het alternatief de omvang van de melkveehouderij kleiner wordt ten opzichte van het voornemen als gevolg van het feit dat de groei van grondgebonden veehouderijen daarin is gekoppeld aan de beschikbare landbouwgrond. In het MER is ten aanzien van het alternatief wel een toename van geurhinder geconstateerd ten opzichte van het voornemen. Deze wordt ook verwacht in de in deze aanvulling beschreven alternatief.

6.7 Conclusie effectbeoordeling

Milieuaspect	Toetsingscriterium	voornemen	alternatief
Geur	– toename / afname aantal geuregehinderden	--	-

6.8 Mitigerende maatregelen

Vanwege de beperking die het aspect stikstof legt op het bestemmingsplan is het onmogelijk dat de situatie zoals die wordt geschetst bij het voornemen en ook in het alternatief zal ontstaan. De nieuwe regeling die zal worden opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan is beschreven in paragraaf 2.4 van dit rapport. Deze regeling, die ruimte biedt aan agrariërs bij interne saldering, zal ook de geuremissie beperken. Voor veel maatregelen ter beperking van de ammoniakemissie geldt namelijk dat de maatregelen die beperking van de emissies tot doel hebben, als belangrijk neveneffect de beperking van de geur-emissies zal hebben, met de positieve effecten die daar uit voortvloeien tot gevolg, als wordt vergeleken met de huidige situatie.⁴

⁴ Ontleend aan Plan-MER over het programma aanpak stikstof 2015-2021 Ministerie van Economische Zaken, 10 januari 2015, Definitief Achtergrondrapport 6 Woon- en leefmilieu.

7 Conclusie

De gemeente Borne stelt een nieuw bestemmingsplan op voor haar buitengebied. Voor dit bestemmingsplan zijn een passende beoordeling en een planMER opgesteld. Het planMER is ten tijde van de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan ter advisering aan de Commissie voor de m.e.r. voorgelegd. In haar advies van 26 september 2014 concludeert de Commissie dat het MER op een aantal essentiële punten tekortkomingen bevat:

- de mitigerende maatregelen waarmee volgens het MER een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen ontbreken;
- de aanwezigheid van en mogelijke gevolgen voor beschermde soorten ontbreken;
- de mogelijke gevolgen voor de EHS en Beschermde natuurmonumenten zijn niet beschreven;
- de mogelijke toename van geurhinder is niet in beeld gebracht.

Per hoofdstuk is in dit rapport ingegaan op de tekortkomingen die door de Commissie zijn benoemd en is een aanvulling gegeven.

Mitigerende maatregelen i.v.m. stikstofdepositie

Het opnemen van een regeling in het bestemmingsplan dat in alle nieuwe en bestaande stallen gebruik moet worden gemaakt van BBT++ maatregelen zou kunnen leiden tot een situatie waarin geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie. Een dergelijke regeling is echter niet uitvoerbaar. In hoofdstuk 2 is daarom een jurisprudentieonderzoek uitgevoerd om te komen tot een andere regeling.

Op grond van het onderzoek wordt door de gemeente gekozen om de volgende regeling op te nemen, die ziet op de aanwezige oppervlakte bebouwing:

In de agrarische bestemming (artikel 3: Agrarisch met waarden) wordt de volgende specifieke gebruiksregeling opgenomen:

de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan rechtsgeldig aanwezige oppervlakte met het daarbij behorende aantal dierplaatsen bedragen, met dien verstande dat:

1. *een grotere oppervlakte met het daarbij behorende aantal dierplaatsen is toegestaan conform een ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan onherroepelijke vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998;*
2. *een grotere oppervlakte en/of afwijkend aantal dierplaatsen is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakdepositie op voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied.*

Flora en fauna

Het effect van het bestemmingsplan op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten wordt als negatief beoordeeld. Het plan maakt verschillende ontwikkelingen mogelijk die een negatief kunnen hebben op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten. Het plan maakt het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. Tevens doet het plan afbreuk aan kwaliteit van openheid van het landschap. Schaalvergroting kan echter ook plaatselijk, door (verplichte) landschappelijke inpassing, tot verbetering leiden en negatieve effecten enigszins verzachten. In het alternatief is het negatieve effect nog steeds aanwezig, maar door verschillende beperkende maatregelen is het minder groot.

In paragraaf 3.7 zijn diverse mitigerende (verzachtende) maatregelen opgenomen die de negatieve effecten voor beschermde soorten in het buitengebied van Borne tot een minimum beperken en de functionaliteit voor een gunstige staat van instandhouding van soorten garanderen. De maatregelen kunnen gericht zijn op het behoud van de kwaliteit van het gebied maar ook op de kwantiteit. Bij het toepassen van deze maatregelen bij projecten, worden grote effecten op de flora en fauna voorkomen.

EHS

Een maximale invulling van de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan heeft een negatief effect op de natuurwaarden van de EHS in de buitengebied van Borne. Hoewel het plan niet leidt tot oppervlakteverlies van de EHS maakt het verschillende ontwikkelingen mogelijk die mogelijk een negatief hebben op de natuurwaarden van de EHS. Het plan maakt immers het dempen/vergraven van watervoevende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. De kwaliteitsimpuls in de groene omgeving, die vereist is bij schaalvergroting (bij vergroting van een bouwvlak tot 1,5 / 2,5 hectare) kan echter ook plaatselijk de negatieve effecten wellicht enigszins verzachten. In het alternatief is het negatieve effect eveneens aanwezig, maar door verschillende beperkende maatregelen is het minder groot.

Beschermde natuurmonumenten

Het voornemen leidt tot een forse stijging van de depositie van stikstof op de nabijgelegen beschermde natuurmonumenten, die gevoelig zijn voor vermesting en verzuuring. Gelet op het feit dat de kdw reeds door de achtergrondconcentratie wordt overschreden is een significant negatief effect niet uit te sluiten. Voor het alternatief zoals dat is opgenomen in MER bij het voorontwerpbestemmingsplan is dit effect, zij het minder sterk, eveneens negatief.

De nieuwe regeling die in het ontwerpbestemmingsplan zal worden opgenomen leidt, zoals aangegeven in paragraaf 2.4, beperkt de toename van de stikstofdepositie. Als gevolg daarvan zal het bestemmingsplan geen negatief effect hebben op de beschermde natuurmonumenten.

Geurhinder

In deze aanvulling zijn voor het aspect geur ook de melkveehouderijen meegenomen. In het merendeel van de gemeente gaat de leefkwaliteit in het voornemen van 'zeer goed' of 'goed' naar 'tamelijk slecht' tot 'extreem slecht'. De geurbelasting ten gevolge van de maximalisatie van het voornemen heeft een aanzienlijke invloed op de leefkwaliteit in de kernen, waar de meeste mensen wonen. In het alternatief zoals dat is opgenomen in MER bij het voorontwerpbestemmingsplan is dit effect minder sterk, maar eveneens negatief.

De nieuwe regeling in het bestemmingsplan die de toename van stikstofdepositie verhindert, zorgt er tevens voor dat de geuremissie wordt beperkt. Voor veel maatregelen ter beperking van de ammoniakemissie geldt namelijk dat als neveneffect de geuremissie wordt beperkt.

Bijlage 1: advies Commissie voor de m.e.r.

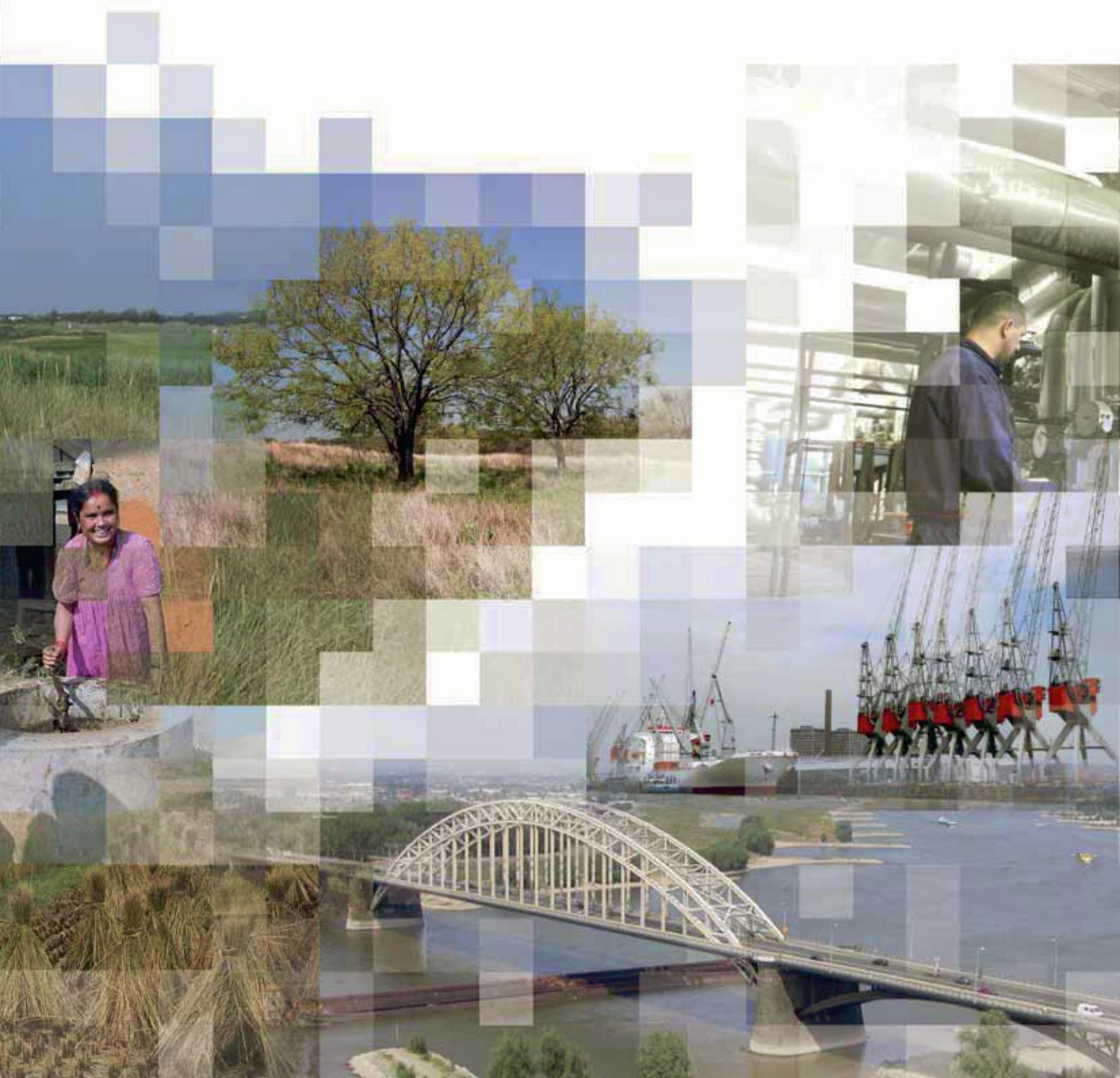

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Borne

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

26 september 2014 / rapportnummer 2967-19

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Borne is voornemens om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied vast te stellen waarvoor de gemeenteraad bevoegd gezag is. Voor de onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De tekortkomingen betreffen:

- de mitigerende maatregelen waarmee volgens het MER een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen ontbreken;
- de aanwezigheid van en mogelijke gevolgen voor beschermde soorten ontbreken;
- de mogelijke gevolgen voor de EHS en Beschermde natuurmonumenten zijn niet beschreven;
- de mogelijke toename van geurhinder is niet in beeld gebracht.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

In hoofdstuk 2 volgt een toelichting op het oordeel. In hoofdstuk 3 geeft zij een aanbeveling voor de besluitvorming over landschap.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden (mitigerende maatregelen)

Uit het MER/Passende beoordeling blijkt dat bij benutting van de ruimte voor ontwikkeling die het huidige en het nieuwe bestemmingsplan bieden een grotere ammoniakemissie dan de huidige feitelijke emissie mogelijk is.² Dit leidt tot extra depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden, waar reeds sprake is van een overbelaste situatie.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissierner.nl.

² In het bestemmingsplan (artikel 3 lid 5.2) is met behulp van een gebruiksregel bepaald dat de bestaande ammoniakemissie van een agrarisch bedrijf niet mag toenemen. Bestaand gebruik is echter gedefinieerd als het gebruik dat mag

Als mitigerende maatregel wordt in het MER aangegeven dat bij inzet van de best beschikbare technieken de ammoniakemissie niet boven de referentiesituatie uitstijgt. Onduidelijk is welke best beschikbare technieken worden bedoeld, hoe effectief de technieken zijn en of daarmee bij maximale benutting van de planmogelijkheden toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen. Omdat daardoor onduidelijk is hoe een toename op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden wordt voorkomen, ontbreekt aan het MER mogelijk een uitvoerbaar alternatief.

De Commissie vindt het essentieel voor de besluitvorming dat in een aanvulling op het MER duidelijk wordt gemaakt:

- welke best beschikbare technieken worden bedoeld;
- hoe effectief de technieken zijn;
- of daarmee bij maximale benutting van de planmogelijkheden toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen en zo te komen tot een uitvoerbaar alternatief.

2.2 Beschermde soorten

De gevolgen voor beschermde flora en fauna zijn niet in het MER meegenomen omdat geen effecten worden verwacht (MER pagina 36). Tegelijkertijd wordt in het MER (pagina 84 en 89) geconstateerd dat het dempen van poelen en watergangen en het verwijderen van houtwallen en bosschages op grond van het bestemmingsplan³ mogelijk zijn en dat daardoor leefgebied van beschermde soorten kan worden aangetast en verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden. Een overzicht van de beschermde soorten in het plangebied ontbreekt. Daardoor kan niet worden nagegaan welke gevolgen de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt kan hebben voor beschermde soorten en welke mitigerende maatregelen mogelijke en/of noodzakelijke zijn. Aangezien het buitengebied van Borne landschappelijk en ecologisch waardevol is acht de Commissie negatieve effecten op beschermde soorten een belangrijk aandachtspunt.

De Commissie vindt het essentieel dat voorafgaand aan de besluitvorming in een aanvulling op het MER wordt aangegeven welke soorten in het plangebied aanwezig zijn en wat de gevolgen voor beschermde soorten kunnen zijn van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt en welke maatregelen mogelijk en nodig zijn om deze effecten te verzachten of teniet te doen.

worden uitgeoefend en voldoet aan het nu nog vigerende planologisch regime. Zo lang een agrarisch bedrijf binnen haar bouwmogelijkheden van het bestemmingsplan blijft en binnen haar vergunning, kan de ammoniakemissie ten opzichte van de huidige feitelijke situatie nog wel toenemen.

³ In het bestemmingsplan is inderdaad geen algemeen verbod opgenomen om zonder vergunning poelen en watergangen te dempen of houtwallen en bosschages te verwijderen. Wel is een gedifferentieerd vergunningstelsel opgenomen op basis van landschappelijke kwaliteiten, waardoor in sommige delen wel een vergunningplicht geldt voor het dempen van poelen en watergangen of het verwijderen van houtwallen en bosschages.

2.3 EHS en Beschermd Natuurmonumenten

In het MER wordt gesteld dat een maximale toepassing van alle uitbreidingsmogelijkheden en de maximalisatie van het alternatief gevolgen kan hebben voor de EHS. Waar deze gevolgen te verwachten zijn en hoe groot deze effecten zijn wordt niet duidelijk uit het MER. Evenmin is duidelijk waarom conflicten met het beschermingsregime voor de EHS zoals opgenomen in art. 2.7.3. van de Omgevingsverordening Overijssel (onder andere behoud van areaal, kwaliteit en samenhang) uitgesloten zijn. Daarnaast zijn er in de omgeving Beschermd natuurmonumenten aanwezig (onder andere Weldam, Snoeyinksbeek). De eventuele gevolgen voor deze gebieden door toename van stikstofdepositie en mogelijke mitigerende maatregelen zijn niet beschreven in het MER⁴.

De Commissie vindt het essentieel dat voor de besluitvorming in een aanvulling op het MER de ligging, de mogelijke gevolgen op EHS en Beschermd natuurmonumenten en de mogelijke mitigerende maatregelen in beeld worden gebracht.

2.4 Geurhinder

Veebedrijven in het buitengebied kunnen doorgroeien tot het maximaal mogelijke bouwvlak. Hierdoor kan er een aanzienlijke toename van de geurbelasting ontstaan. In het plangebied zijn naast intensieve veehouderijbedrijven met name melkveehouderijen gevestigd. Voor melkveebedrijven zijn weliswaar geen geuremissiefactoren vastgesteld, maar ook rondom deze bedrijven kunnen geurknelpunten ontstaan. De mogelijke geurhinder is niet alleen afkomstig uit stallen maar ook voer- en mestopslagen kunnen als (bijzonder) hinderlijk worden ervaren.

Het MER geeft geen inzicht in (eventuele) huidige en toekomstige knelpunten en de (eventuele) benodigde mitigerende maatregelen, zoals de ligging van voer- en mestopslagen ten opzichte van (burger) woningen. Hierdoor is het onduidelijk wat de gevolgen van de maximale mogelijkheden van het plan kunnen zijn op de kwaliteit van de leefomgeving. Gelet op de mogelijke agrarische ontwikkelingen nabij woningen acht de Commissie nadere informatie over de toekomstige geursituatie relevant voor de besluitvorming.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER voorafgaande aan het besluit de geureffecten van (melk-)veehouderijen duidelijk in beeld te brengen. Geef hierbij aan in hoeverre er knelpunten zijn of kunnen ontstaan. Dit geldt ook voor geurgevoelige bestemmingen buiten het plangebied (de woonkernen). De Commissie adviseert om ook in te gaan op mitigerende maatregelen. Geef ook aan hoe nieuwe knelpunten kunnen worden voorkomen.

⁴ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie in de Passende beoordeling.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Landschap

Behoud en versterking van het karakteristieke landschap van het buitengebied van Borne is een van de beleidsdoelen in het bestemmingsplan. Uit het MER blijkt dat de planologische ruimte die het bestemmingsplan biedt juist tot aantasting kan leiden van het karakteristieke landschap.⁵ Daarbij wordt het landschap van Borne steeds meer gedomineerd door maasteelt wat een negatief effect heeft op de agrobiodiversiteit en op de openheid en zichtlijnen in de verschillende landschapstypen in het plangebied.

De Commissie geeft de gemeente in overweging om:

- na te gaan welk aandeel mais ze wenselijk acht in het licht van behoud van natuur, landschap en ontwikkeling van recreatieve voorzieningen;
- welke instrumenten ze in kan zetten om variatie in agrarisch grondgebruik te stimuleren zoals het maximaliseren van de gewashoogte en/of het beperken van het scheuren van grasland.

⁵ In het bestemmingsplan zijn wel regels opgenomen om landschappelijke waarden zoals bijzondere beplanting, waterhuishoudkundige waarden, hoogteverschillen en openheid te beschermen met een aanlegvergunningstelsel, maar deze regeling is minder stringent dan een algemene vergunningplicht voor bijvoorbeeld het planten, verwijderen, kappen of rooien van bomen of andere opgaande beplanting, het omzetten van grasland in bouwland, het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diep ploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage en het graven en dempen van sloten, zoals die in andere gemeenten gelden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Borne

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Borne

Besluit: vaststellen of wijzigen van bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C 14 en vanwege passende beoordeling

Activiteit: De gemeente Borne is voornemens om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied vast te stellen

Bijzonderheden:

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De tekortkomingen betreffen:

- de mitigerende maatregelen waarmee volgens het MER een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen ontbreken;
- de aanwezigheid van en mogelijke gevolgen voor beschermde soorten ontbreken;
- de mogelijke gevolgen voor de EHS en Beschermde natuurmonumenten zijn niet beschreven;
- de mogelijke toename van geurhinder is niet in beeld gebracht.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in Staatscourant van: 14 augustus 2014

ter inzage legging MER: 15 augustus tot en met 25 september 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 26 juni 2014

toetsingsadvies uitgebracht: 26 september 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. B.F.M. Beerlage (secretaris)

ing. H.H. Ellen

drs. R.J. van Kerkhoff

ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel

7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Bestemmingsplan Buitengebied Borne, 19 juni 2014
- Bestemmingsplan buitengebied Borne, bijlagenboek, 19 juni 2014

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied Borne

ISBN: 978-90-421-4020-2

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

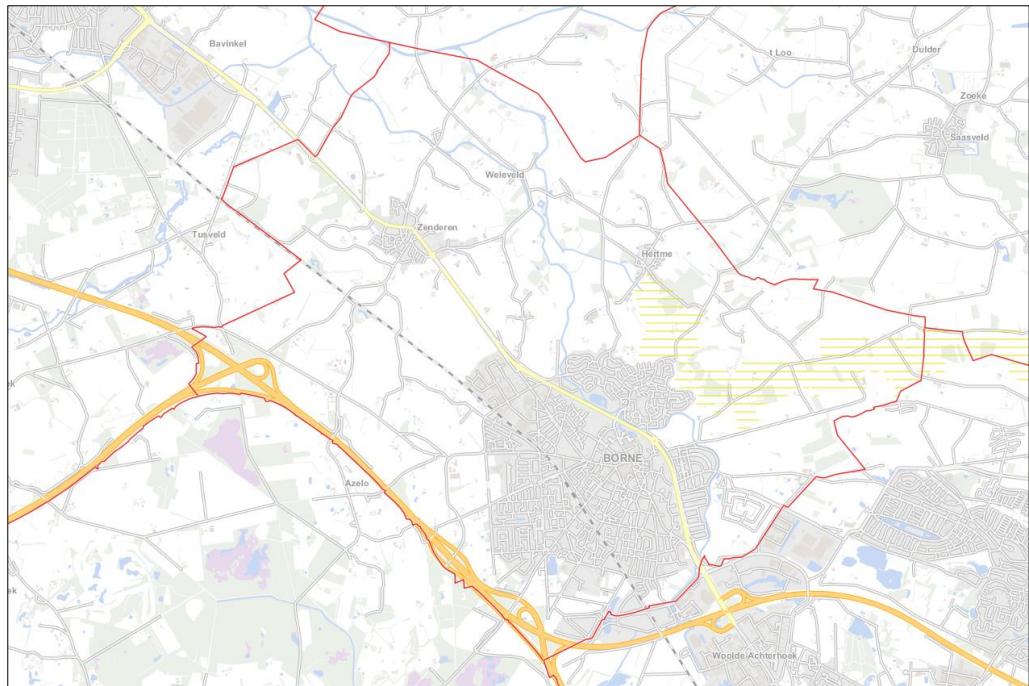
F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

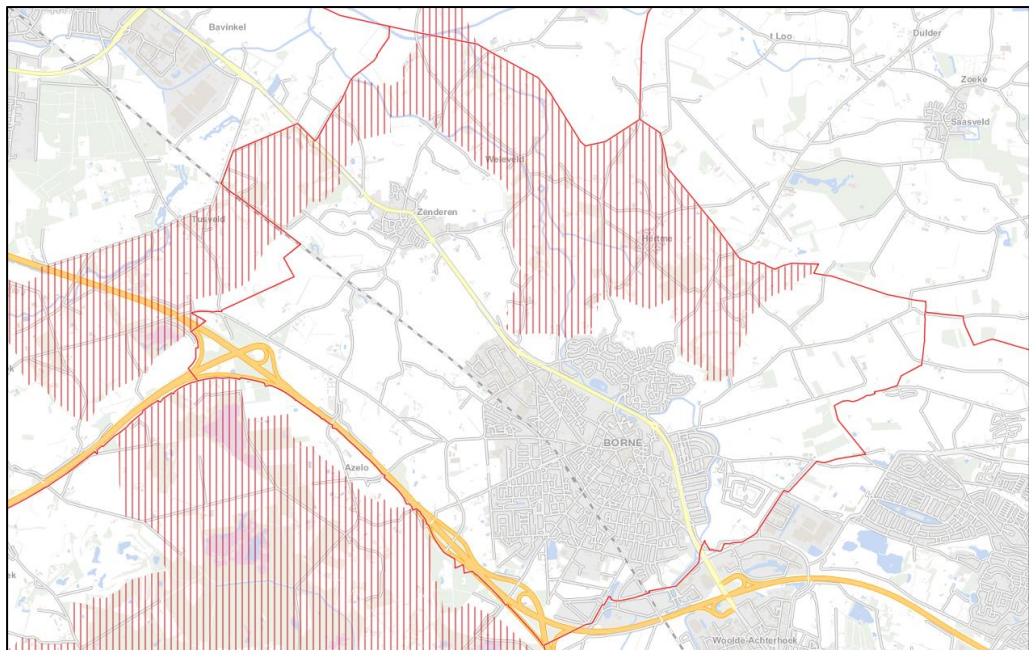
W www.commissiemer.nl

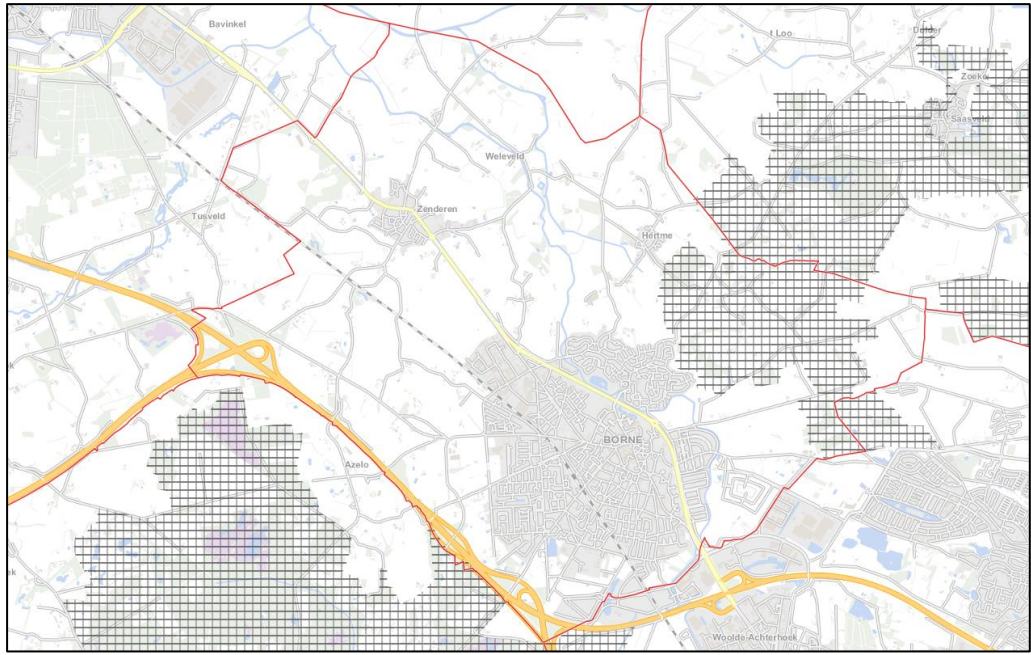
Bijlage 2: Leefgebied aandachtssorten Overijssel

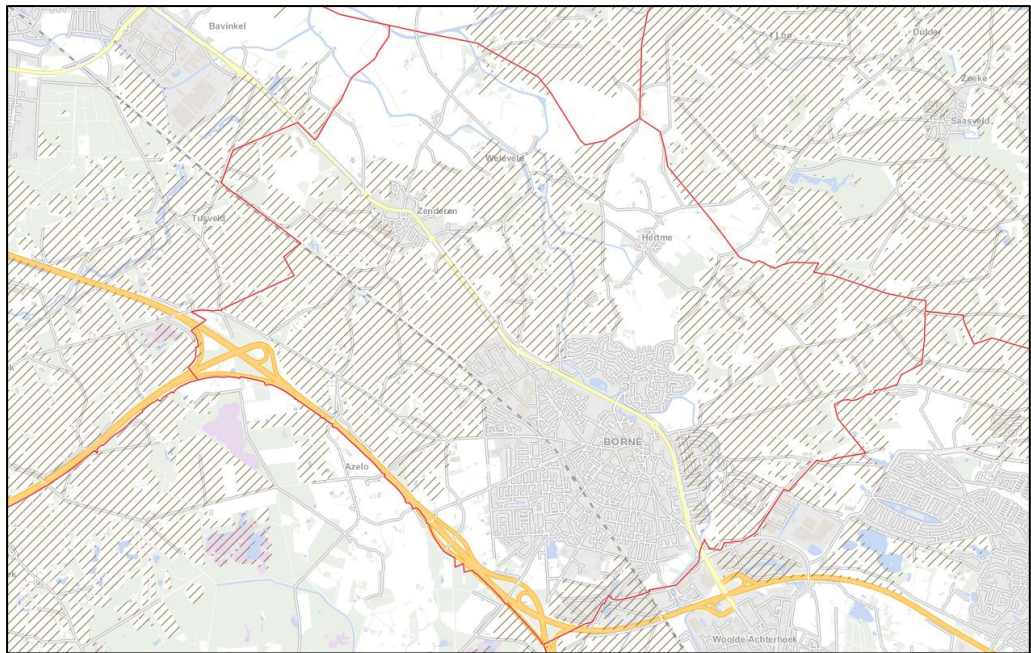
Leefgebied van de Beekrombout

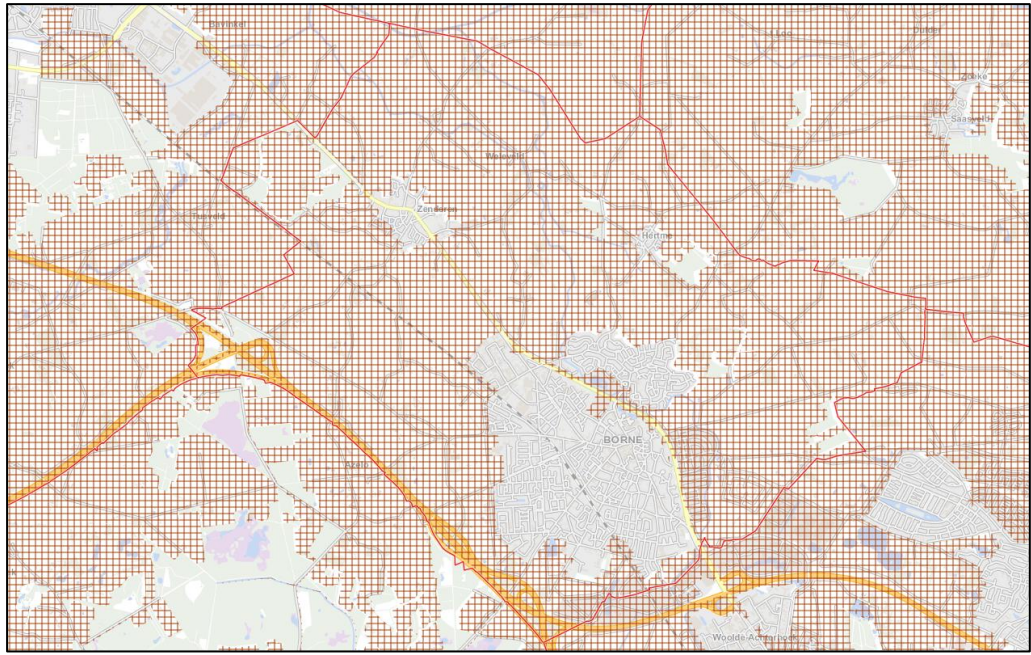
Leefgebied Das

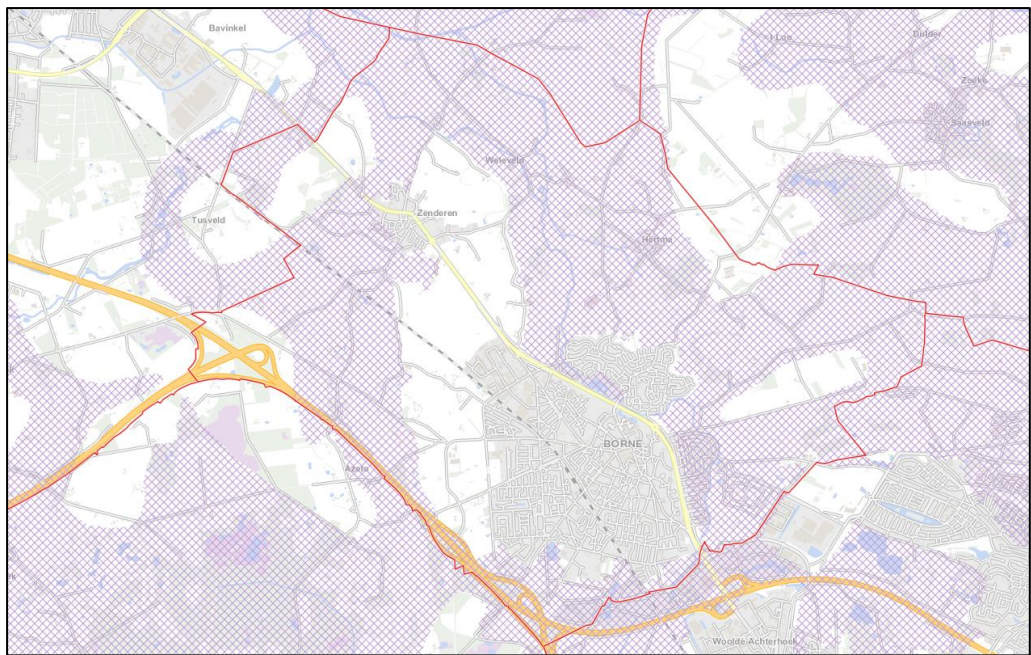
Leefgebied Kleine IJsvogelvinder

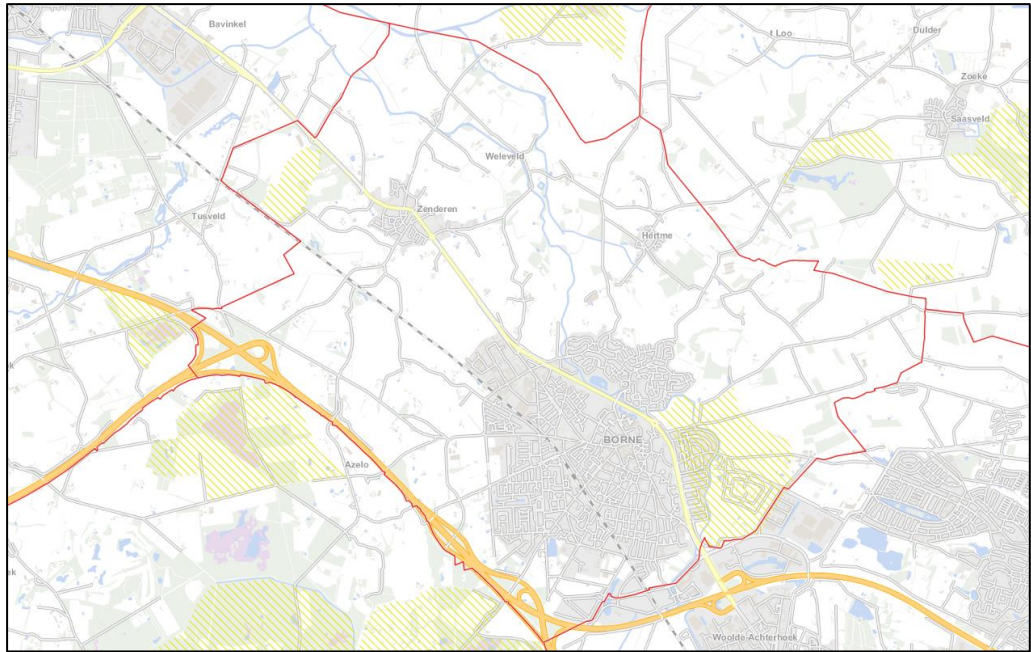
Leefgebied Patrijs

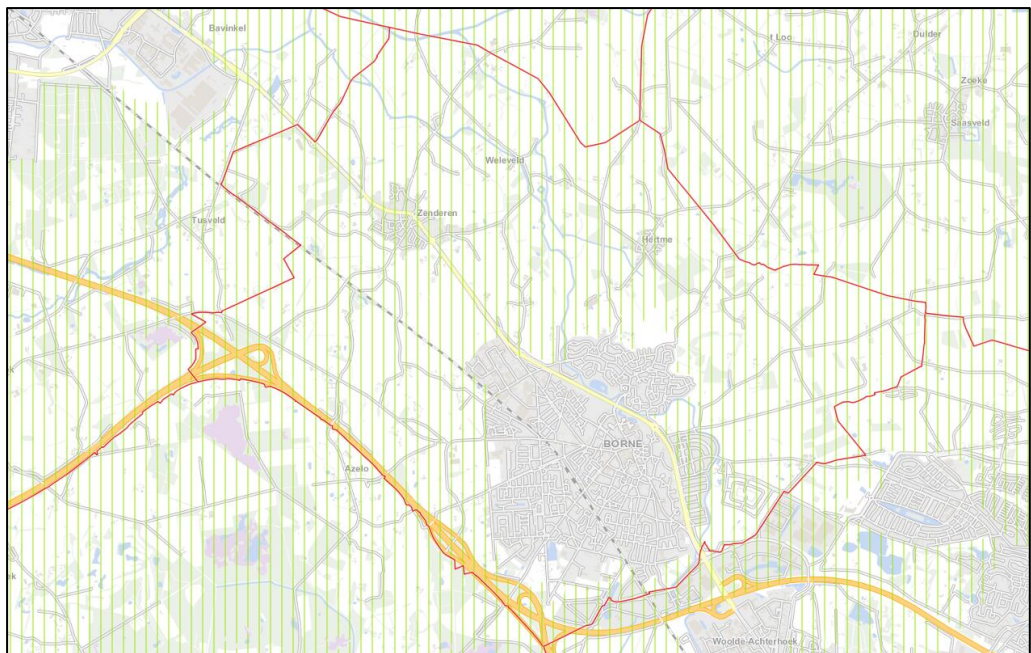
Leefgebied Steenuil

Leefgebied Waterspitsmuis

Leefgebied Geelgors

Leefgebied Hermelijn

Bijlage 3: Broedperioden vogels

